СЪДЪРЖАНИЕ

ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА И ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД 2
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ 3
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ 4
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ 5

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО 6
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО. БАЗА НА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ 8
3.ДЕФИНИЦИЯ И ОЦЕНКА НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ 14
4. ПРИХОДИ ОТ ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ 42
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ 44
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ 44
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА 44
8. РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИЯ 45
9. ПРОВИЗИИ ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯ 45
10. ДРУГИ РАЗХОДИ 45
11. БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ НА ПРОДАДЕНИ АКТИВИ 46
12. НЕТНИ ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ/РАЗХОДИ 46
13. РАЗХОДИ ЗА ДАНЪЦИ 46
14. ИМОТИ, МАШИНИ, СЪОРЪЖЕНИЯ И ОБОРУДВАНЕ 47
15. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ 49
16.СЪУЧАСТИЯ 49
17. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ 50
18.АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ 50
19. АКТИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ 51
20. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ 52
21. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ 52
22. ДАНЪЦИ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ 54
23. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ 54
24. РЕГИСТРИРАН КАПИТАЛ 55
25. РЕЗЕРВИ И ДОПЪЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 55
26. НАТРУПАНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА 55
27. ПАСИВИ ПО ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ - НЕТЕКУЩИ 55
28. ПРОВИЗИИ 56
29. ПАСИВИ ПО ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ - ТЕКУЩИ 56
30. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ 57
31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ 58
32. ДАНЪЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ 58
33. ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ 58
34. ПРИХОДИ ЗА БЪДЕЩИ ПЕРИОДИ 58
35.СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА 59
36. ПОЛИТИКА И ПРОЦЕДУРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАПИТАЛА 59
37. ЦЕЛИ И ПОЛИТИКА НА РЪКОВОДСТВОТО ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА 60
38. ДРУГИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ 61
39. СЪБИТИЯ СЛЕД ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД 62
40. ЗАСТРАХОВАНО ИМУЩЕСТВО 62
41. ВЛИЯНИЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19 63

Приложения към Годишния финансов отчет

ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА И ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД
За периода, приключващ на 31 декември 2021 година
Всички суми са в хиляди български лева

	Приложения	Период, приключващ на 31.12.2021	Период, приключващ на 31.12.2020
I.Приходи от оперативна дейност		**500 327**	**452 271**
1.Приходи от договори с клиенти	4.1	436 924	380 112
2.Финансирания	4.2	28 091	13 425
3.Изменения на запасите от продукция и НП	4.3	17 819	41 198
4.Придобиване на ДМА по стопански начин	4.4	5 068	3 903
5.Други доходи	4.5	12 425	13 633
II.Разходи по икономически елементи в т.ч.:		**(371 222)**	**(333 549)**
1.Разходи за материали	5	(107 113)	(85 863)
2.Разходи за външни услуги	6	(83 923)	(63 407)
3.Разходи за персонала	7	(134 931)	(140 652)
4.Разходи за амортизация	8	(27 255)	(29 994)
5.Провизии за задължения	9	(3 741)	(3 084)
6.Други разходи	10	(14 259)	(10 549)
III.Балансова стойност на продадените активи	11	**(40 457)**	**(22 866)**
IV.Резултат от оперативна дейност (I.+II.+III.)		**88 648**	**95 856**
V.Нетен резултат от промяна на валутни курсове	12	4 455	(1 586)
VI.Разходи/приходи от лихви	12	(200)	(428)
VII.Други финансови разходи/приходи	12	(1 405)	(1 443)
VIII.Счетоводна печалба/загуба преди данъци		**91 498**	**92 399**
IX.Разходи за данъци		(9 693)	(9 695)
- текущи корпоративни данъци	13	(9 244)	(9 338)
- отсрочени корпоративни данъци	13	(449)	(357)
Нетна печалба/загуба		**81 805**	**82 704**
XI.Друг всеобхватен доход			
XII.Общ всеобхватен доход:		**81 805**	**82 704**

Пояснителните сведения представляват неделима част от настоящия финансов отчет.

От името на “Арсенал” АД:

..... **Дата: 01.03.2022г.**

Николай Христов Ибушев - Изпълнителен директор

.....

Добрин Цветанов Драгнев - Съставител **Дата: 01.03.2022г.**

Одиторско дружество " Ажур ТДМ " ООД
Регистриран одитор отговорен за одита:
Даниел Трифонов Рахнев

Приложения към Годишния финансов отчет

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
Към 31 декември 2021 година
Всички суми са в хиляди български лева

	Приложения	Период, приключващ на 31.12.2021	Период, приключващ на 31.12.2020
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	14	115 121	104 020
Нематериални активи	15	402	492
Съучастия	16	10	10
Дългосрочни вземания	17	400	400
Активи с право на ползване	18	3 059	14 762
Активи по отсрочени данъци	19	2 620	3 070
		121 612	**122 754**
Текущи активи			
Материални запаси	20	616 437	607 842
Търговски и други вземания	21	122 027	17 100
Данъци за възстановяване	22	7 043	6 657
Парични средства и парични еквиваленти	23	109 476	147 114
		854 983	**778 713**
Общо активи		**976 595**	**901 467**
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
Капитал и резерви			
Регистриран капитал	24	2 225	2 225
Резерви и допълнителен капитал	25	744 887	662 183
Натрупана печалба (загуба)	26	81 805	82 704
		828 917	**747 112**
Нетекущи пасиви			
Пасиви по оперативен лизинг	27	1 426	1 240
Провизии	28	2 108	1 808
		3 534	**3 048**
Текущи пасиви			
Пасиви по оперативен лизинг	29	1 665	13 788
Търговски задължения	30	122 067	115 422
Задължения към персонала и социално осигуряване	31	17 535	18 574
Данъчни задължения	32	2 017	2 659
Други задължения	33	845	844
		144 129	**151 287**
Общо пасиви		**147 663**	**154 335**
Приходи за бъдещи периоди	34	**15**	**20**
Общо капитал и пасиви		**976 595**	**901 467**

Пояснителните сведения представляват неделима част от настоящия финансов отчет.

От името на “Арсенал” АД:

..... **Дата: 01.03.2022г.**

Николай Христов Ибушев - Изпълнителен директор

.....

Добрин Цветанов Драгнев – Съставител **Дата: 01.03.2022г.**

Одиторско дружество „ Ажур ТДМ “ ООД
Регистриран одитор отговорен за одита:
Даниел Трифонов Рахнев

Приложения към Годишния финансов отчет

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
За периода, приключващ на 31 декември 2021 година
Всички суми са в хиляди български лева

		Приложения	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
А	**Парични потоци от оперативна дейност**			
	1.Парични постъпления от клиенти		366 721	427 731
	2.Парични плащания на доставчици		(280 254)	(207 515)
	3.Парични плащания по възнаграждения		(146 032)	(140 495)
	4.Парични потоци от положителни и отрицателни курсови разлики (нетни)		0	(313)
	5.Платени данъци		(8 400)	(9 800)
	6.Възстановени данъци и помощи		50 028	23 008
	7.Други постъпления/плащания (нетни)		(690)	(684)
	Нетен паричен поток от оперативна дейност		**(18 627)**	**91 932**
Б	**Парични потоци от инвестиционна дейност**			
	1.Постъпления от продажба на имоти, машини и др.		180	113
	2.Плащания за закупуване на имоти, машини и др.		(19 191)	(8 605)
	Нетен паричен поток от инвестиционна дейност		**(19 011)**	**(8 492)**
В	**Парични потоци от финансова дейност**			
	1.Дългосрочни банкови заеми – нетен поток			
	2.Краткосрочни банкови заеми – нетен поток			
	3.Нетен паричен поток от лихви			
	4.Други парични потоци от финансова дейност (нетни)			
	Нетен паричен поток от финансова дейност			
	Изменение на паричните средства през периода (нетно)		**(37 638)**	**83 440**
	Парични средства на 1 януари		**147 114**	**63 674**
	Парични средства на 31 декември	23	**109 476**	**147 114**

Пояснителните сведения представляват неделима част от настоящия финансов отчет.

От името на “Арсенал” АД:
..... **Дата: 01.03.2022г.**
Николай Христов Ибушев - Изпълнителен директор
.....
Добрин Цветанов Драгнев – Съставител **Дата: 01.03.2022г.**

Одиторско дружество „ Ажур ТДМ “ ООД
Регистриран одитор отговорен за одита:
Даниел Трифонов Рахнев

Приложения към Годишния финансов отчет

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
За периода, приключващ на 31 декември 2021 година
Всички суми са в хиляди български лева

	Основен капитал	Законови резерви	Други резерви	Преоценъчен резерв	Натрупана печалба (загуба)	Общо
Баланс към 31 декември 2019 г.	**2 225**	**423 829**	**151 888**		**86 466**	**664 408**
Ефект от промените в счетоводната политика						
Покриване на загуба						
Нетна печалба за периода					82 704	82 704
Друг всеобхватен доход						
Разпределение на печалбата		86 466			(86 466)	
Дивиденти						
Други изменения в собствения капитал						
Баланс към 31 декември 2020 г.	**2 225**	**510 295**	**151 888**		**82 704**	**747 112**
Ефект от промените в счетоводната политика						
Покриване на загуба						
Нетна печалба за периода					81 805	81 805
Друг всеобхватен доход						
Разпределение на печалбата		82 704			(82 704)	
Дивиденти						
Други изменения в собствения капитал						
Баланс към 31 декември 2021 г.	**2 225**	**592 999**	**151 888**		**81 805**	**828 917**

Пояснителните сведения представляват неделима част от настоящия финансов отчет.

От името на "Арсенал" АД:

..... **Дата: 01.03.2022 г.**
Николай Христов Ибушев - Изпълнителен директор

.....
Добрин Цветанов Драгнев – Съставител **Дата: 01.03.2022 г.**

Одиторско дружество „ Ажур ТДМ " ООД
Регистриран одитор отговорен за одита:
Даниел Трифонов Рахнев

Приложения към Годишния финансов отчет

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

"Арсенал" АД е акционерно дружество, регистрирано в Старозагорски окръжен съд по фирмено дело № 1203/1992

Седалището и адресът на управление на "Арсенал" АД е: гр.Казанлък, ул. " Розова долина"№100 тел. 0431 63322.

"Арсенал" АД не е публично дружество, съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Дружеството няма разкрити и регистрирани клонове в страната или чужбина.

В съответствие с чл.19, ал.5 от Закон за счетоводството, дружеството се класифицира в групата на „ големи предприятия „.

1.1. Собственост и управление

Разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

	31.12.2021	31.12.2020
Акционерен капитал (BGN'000)	2 225 224	2 225 224
Брой акции (номинал 1 лев)	2 225 224	2 225 224
Общ брой на регистрираните акционери	121	126
в т.ч. „Арсенал-2000" АД брой акции	2 220 746	2 220 456
% на участие	99.8	99.79
Общ брой акции, притежавани от 120 (за 2020г.- 125) физически лица	4 478	4 768
% на участие на физическите лица	0.2%	0.21%

Акционери, притежаващи акции над 5% към 31.12.2021г.	**Брой акции**	**% от капитала**
"Арсенал 2000" АД	2 220 746	99.8%

Дружеството е с едностепенна система на управление и се управлява от Съвет на директорите, който през 2021г е в следния състав:

Янко Димитров Костадинов – Председател на СД и членове:

- Николай Христов Ибушев
- Добрин Цветанов Драгнев
- Христо Николаев Ибушев
- Билян Тошков Тошков
- Йордан Драганов Йорданов
- Драгия Желязков Драгиев

Дружеството се представлява от Изпълнителните директори Николай Христов Ибушев и Христо Николаев Ибушев.

Приложения към Годишния финансов отчет

Към 31.12.2021 г. средносписъчният брой на персонала в дружеството е 7 203 (31.12.2020 г. – 7 888) души.

1.2.1 Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството съгласно Чл. 5 от Устава е : производство и търговия в страната и зад граница на технологично оборудване, свръхтвърди материали и инструменти, универсална и специална екипировка, пружини, ловни материали, химически продукти, специална продукция , предприемаческа и строителна дейност, придобиване и управление на акции и дялови участия и предприятия; селскостопанско производство и преработка на селскостопанска продукция; инженеринг, маркетинг и мениджмънт; бартерни и реекспортни операции; търговия с недвижими имоти; отдаване под наем на материални активи; програмна, рекламна и импресарска дейност, консултантска и комисионна дейност, спедиторска дейност, превоз на пътници, стоки и товари в страната и чужбина, хотелиерство и ресторантьорство, сделки с интелектуална собственост, производство и продажба на студени и топли закуски, лизинг, дърводобив и дървообработване, шивашки услуги, търговия и дистрибуторска дейност в страната и чужбина с петролни продукти, тютюни и тютюневи изделия, производство и търговия в страната и чужбина със спиртни напитки, стоков и метрологичен контрол, измерване елементите на условията на труд, покупка на ценни книжа за собствени нужди и с цел препродажба в страната и чужбина, охранителна дейност, търговско и митническо представителство и посредничество, счетоводни и одиторски услуги, търговия и отдаване под наем на леки, лекотоварни, товарни и пътнически автобуси, брокерски услуги, информационна и издателска дейност, организация на търговски изложения, панаири, семинари и конференции, обучение, квалификация и преквалификация на кадри и всички видове дейности и услуги, незабранени от Закона.

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2020-2021 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2021	2020
БВП в млн. лева	132 744	119 951
Реален растеж на БВП	4.2%	-4.2%
Инфлация в края на годината	7.8%	2.0%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.65461	1.71539
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.72685	1.59386
Основен лихвен процент в края на годината	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	4.5%	4.8%

Данните са към декември 2021 г.

Приложения към Годишния финансов отчет

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

1. База за съставяне на финансовия отчет

Годишният финансов отчет на „ Арсенал " АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2021 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти" (МСС).

1. Промени в счетоводната политика

1.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2021 г.

Дружеството прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху финансовия отчет на Дружеството и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2021 г.:

- Реформа на базовия лихвен процент - Фаза 2 (Изменения на МСФО 9, МСС 39, МСФО 7, МСФО 4 и МСФО 16) в сила от 1 януари 2021 г., приети от ЕС

Измененията в реформата на базовия лихвен процент - Фаза 2 (Изменения на МСФО 9, МСС 39, МСФО 7, МСФО 4 и МСФО 16) от реформата на базовите лихвени проценти предоставят основно две практически облекчения: а) при определяне и оценка на промени в договорени парични потоци от финансови активи и пасиви и лизингови задължения – като промените в базовите лихвени проценти се отчетат чрез актуализиране на ефективния лихвен процент; и б) при отчитането на хеджиращи отношения – като се позволи промяна (преразглеждане) в определянето на хеджиращото отношение и на оценката на хеджирания обект на база парични потоци, поради и в резултат на заместването на прилаганите базови лихвени проценти с други алтернативи. Измененията се прилагат ретроспективно. По-ранно прилагане е разрешено. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените не оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите, представянето и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.

МСФО 16 Лизинг: Свързани с отстъпки по наем в контекста на Covid-19 след 30 юни 2021 г., в сила за периоди, започващи на или след 1 април 2021

През май 2020 г. БМСС издаде отстъпки по наем в контекста на Covid-19 (изменение на МСФО 16). Обявлението измени МСФО 16 Лизинг, за да предостави на лизингополучателите освобождаване от преценката дали свързаната с COVID-19 отстъпка по наем е модификация на лизинга. При издаването практическата целесъобразност беше ограничена до отстъпки по наем, за които всяко намаляване на лизинговите плащания засяга само плащания, първоначално дължими на или преди 30 юни 2021 г.

Тъй като лизингодателите продължават да предоставят свързани с COVID-19 отстъпки от наеми на лизингополучатели и тъй като последиците от пандемията COVID-19 са постоянни и значителни, IASB реши да удължи периода от време, през който практическата целесъобразна мярка е на разположение за използване.

Промените в свързаните с Covid-19 отстъпки от наем след 30 юни 2021 г. (Изменение на МСФО 16) изменят МСФО 16 на:

- позволява на лизингополучателя да приложи практическата целесъобразна мярка по отношение на отстъпките по наем, свързани с COVID-19, за отдаване под наем, за които всяко намаление на лизинговите плащания засяга само плащания, първоначално дължими на или преди 30 юни 2022 г. (вместо само плащания, първоначално дължими на или преди 30 юни 2021);

- да изисква от лизингополучателя, който прилага изменението, да го направи за годишни отчетни периоди, започващи на или след 1 април 2021 г.;
- да изисква от лизингополучателя, който прилага изменението, да го направи с обратна сила, като признае кумулативния ефект от първоначалното прилагане на изменението като корекция на началния баланс на неразпределената печалба (или друг компонент на собствения капитал, според случая) в началото на годишния отчетен период в кой лизингополучателят прилага първо изменението; и
- да уточни, че през отчетния период, в който лизингополучателят прилага за първи път изменението, от лизингополучателя не се изисква да разкрива информацията, изисквана от параграф 28 (е) от МСС 8.

По-ранно прилагане е разрешено. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените не оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите, представянето и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.

1.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2021 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството. Информация за тези стандарти и изменения, които имат ефект върху финансовия отчет на Дружеството, е представена по-долу.

Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

- Имоти, машини и съоръжения: Постъпления преди предвидената употреба - Изменения на МСС 16 - дата на влизане в сила: 1 януари 2022 г.

Изменението на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения (ИМС) забранява на предприятието да приспада от себестойността на даден актив от ИМС всякакви постъпления, получени от продажба на произведени артикули, докато предприятието подготвя актива за предвидената му употреба. Той също така пояснява, че предприятието „тества дали активът функционира правилно", когато оценява техническите и физическите характеристики на актива. Финансовото представяне на актива не е от значение за тази оценка.

Предприятията трябва да оповестяват отделно сумите на приходите и разходите, свързани с произведените артикули, които не са резултат от обичайните дейности на предприятието.

Промените се прилагат ретроспективно, но само за имоти, машини и съоръжения, които са доведени до местоположението и състоянието, необходими за тяхната експлоатация на или след началото на най-ранния период, представен във финансовия отчет, когато предприятието за първи път прилага изменението. Ръководството е направило проучване, анализ и оценка на ефектите от промените, които не оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.

- Препратка към Концептуалната рамка - Изменения на МСФО 3 - дата на влизане в сила: 1 януари 2022 г.

Бяха направени незначителни изменения на МСФО 3 Бизнес комбинации, за да се актуализират препратките към Концептуалната рамка за финансово отчитане и да се добави изключение за признаване на задължения и условни задължения в обхвата на МСС 37 Провизии, условни задължения и условни активи и тълкуване 21 Данъци. Измененията също потвърждават, че условните активи не трябва да се признават към датата на придобиване.

- Обременителни договори - Разходи за изпълнение на договора Изменения на МСС 37 - дата на влизане в сила: 1 януари 2022 г.

Изменението на МСС 37 пояснява, че преките разходи за изпълнение на договор включват както допълнителни разходи за изпълнение на договора, така и разпределение на други разходи, пряко свързани с изпълнението на договорите. Преди да признае отделна провизия за обременителен договор, предприятието признава всяка загуба от обезценка, настъпила върху активи, използвани при изпълнение на договора. Ръководството е направило проучване, анализ и оценка на ефектите от промените, като не

са оказвали влияние върху счетоводната политика и върху класификацията и представянето на пасивите на дружеството.

- Годишни подобрения на МСФО стандартите 2018–2020 г. - дата на влизане в сила: 1 януари 2022 г.
Следните подобрения бяха финализирани през май 2020 г .:
- МСФО 9 Финансови инструменти - пояснява кои такси трябва да бъдат включени в теста за 10% за отписване на финансови пасиви. В МСФО 9 е направено уточнение във връзка с таксите, които се включват в "10 процентния тест" за определяне дали при изменение на даден финансов пасив условията на новия или изменения финансов пасив се различават значително от тези на първоначално признатия. Според промените при определянето на тези такси, предприятието включва само тези, платени или получени между заемополучател и заемодател, включително такси, платени или получени от заемополучателя и заемодателя от името на другия. Предприятието прилага промените към финансовите пасиви, които се изменят в началото или след началото на годишния отчетен период, в който предприятието първоначално ги прилага.
- МСФО 16 Лизинг - изменение на илюстративен пример 13, за да се премахне илюстрацията на плащания от лизингодателя, свързани с подобрения на лизинговите права, за да се премахне всякакво объркване относно третирането на стимулите за лизинг.
- МСФО 1 Приемане на международни стандарти за финансово отчитане за първи път - позволява на предприятия, които са измерили своите активи и пасиви по балансови стойности, записани в счетоводните регистри на техните дружества-майки, също да измерват всички разлики от преизчисления, като използват сумите, отчетени от дружеството-майка. Това изменение ще се прилага и за асоциирани и съвместни предприятия, които са предприели същото освобождаване по МСФО 1.
- МСС 41 Земеделие - премахване на изискването за предприятията да изключват паричните потоци за данъчно облагане при измерване на справедливата стойност по МСС 41. Това изменение има за цел да се приведе в съответствие с изискването на стандарта за дисконтиране на паричните потоци на база след данъчно облагане.

Ръководството е преценило че тези промени не засягат класификацията на активити и пасивите и тяхното представяне.

- Класификация на пасивите като текущи или нетекущи - Изменения на МСС 1 и МСС 8 - дата на влизане в сила: 1 януари 2023 г.

Измененията в тесен обхват на МСС 1 Представяне на финансови отчети изясняват, че пасивите се класифицират като текущи или нетекущи в зависимост от правата, които съществуват в края на отчетния период. Класификацията не се влияе от очакванията на предприятието или събитията след датата на отчитане (напр. постъпление от колебание или нарушение на споразумението). Измененията, също така изясняват какво има предвид МСС 1, когато споменава „уреждане" на пасив. Измененията имат за цел да подобрят представянето на съпоставимостта при прилагането на изискванията като помогнат на предприятията да определят дали в отчета за финансово състояние дълг или други задължения с неясна дата на погасяване следва да се класифицират като текущи (дължими или потенциално дължими за погасяване в рамките на една година) или нетекущи. Измененията включват пояснения на изискванията за класификация за дълг, който дадено предприятие може да погаси чрез конвертирането му в собствен капитал.

Измененията могат да повлияят на класификацията на пасивите, особено на предприятията, които преди са вземали предвид намеренията на ръководството при определяне на класификацията, както и за някои пасиви, които могат да бъдат преобразувани в собствен капитал.

Измененията в МСС 1 изискват предприятията да оповестяват тяхната съществена информация относно счетоводните политики вместо техните значими счетоводни политики.

Измененията в МСФО Практическо изявление 2 предоставят насоки относно това как да се прилага концепцията за същественост при оповестяванията на счетоводните политики.

Те трябва да се прилагат ретроспективно в съответствие с нормалните изисквания в МСС 8 Счетоводни политики, промени в счетоводните оценки и грешки. Измененията предоставят насоки как предприятията следва да разграничават промените в счетоводни политики от промените в счетоводни

Приложения към Годишния финансов отчет

оценки. Това разграничаване е важно, тъй като промените в счетоводни оценки се прилагат перспективно само към бъдещи транзакции и други бъдещи събития, а промените в счетоводни политики се прилагат основно и ретроспективно към минали транзакции и други минали събития.

- Оповестяване на счетоводни политики (Изменения на МСС 1 и Декларация за практиката 2 на МСФО) за годишни отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.

Измененията изискват предприятието да оповестява своите съществени счетоводни политики, вместо значимите си счетоводни политики. Допълнителни изменения обясняват как предприятието може да идентифицира съществена счетоводна политика. Добавени са примери за това кога дадена счетоводна политика е вероятно да бъде съществена. В подкрепа на това изменение, Съветът също така разработи насоки и примери, за да обясни и да се демонстрира прилагането на "четиристепенен процес на същественост", описан в практическо изявление по МСФО № 2.

Промените: а) налагат оповестяване на съществена информация за счетоводните политики вместо на значимите счетоводни политики. б) обясняват как предприятията могат да идентифицират съществена информацията относно счетоводните политики и да дават примери кога информация за счетоводните политики е вероятно да бъде съществена; в) пояснява, че информацията за счетоводните политики може да бъде съществена, поради своята същност, дори и когато съответните суми са несъществени; г) пояснява, че информацията за счетоводните политики е съществена, ако е необходима на потребителите на финансовите отчети на предприятието за разбирането на друга съществена информация във финансовите отчети; и д) пояснява, че ако предприятието оповестява несъществена информация за счетоводните политики, това не следва да води до прикриване на съществена информация за счетоводните политики. По-ранно прилагане е разрешено. Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от промените, които биха оказвали влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.

- Определение на счетоводните оценки (изменения на МСС 8) за годишни отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.

Измененията заменят дефиницията за промяна в счетоводните оценки с дефиниция за счетоводни оценки. Според новото определение счетоводните оценки са „парични суми във финансовите отчети, които са обект на несигурност на измерването". Предприятията разработват счетоводни оценки, ако счетоводните политики изискват статиите във финансовите отчети да се измерват по начин, който включва несигурност на измерването. Измененията изясняват, че промяната в счетоводната оценка, която е резултат от нова информация или ново развитие, не е поправка на грешка.

- Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, произтичащи от единична сделка – Изменения на МСС 12, за годишни отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.

Промените в МСС 12 Данъци върху печалбата изискват компаниите да признават отсрочен данък върху сделки, които при първоначално признаване водят до равни суми на облагаеми и приспадащи временни разлики. Те обикновено се прилагат за сделки като лизинг на лизингополучатели и задължения за извеждане от експлоатация и ще изискват признаване на допълнителни отсрочени данъчни активи и пасиви. Изменението следва да се прилага за сделки, които се извършват на или след началото на най-ранния представен сравнителен период. В допълнение, предприятията трябва да признават отсрочени данъчни активи (доколкото е вероятно те да бъдат използвани) и отсрочени данъчни задължения в началото на най-ранния сравнителен период за всички приспадащи и облагаеми временни разлики, свързани с:

- активи с право на ползване и задължения по лизинг, и
- извеждане от експлоатация, възстановяване и подобни задължения и съответните суми, признати като част от себестойността на свързаните активи.

Кумулативният ефект от признаването на тези корекции се признава в неразпределената печалба или друг компонент на собствения капитал, според случая. МСС 12 по-рано не разглеждаше как да се отчитат данъчните ефекти лизингови договори, признати в баланса и подобни сделки и различни подходи бяха счетени за приемливи. Някои предприятия може вече да са отчитали такива транзакции в съответствие с новите изисквания. Тези субекти няма да бъдат засегнати от измененията. Ръководството

е преценило че не се очакват промени, които биха оказвали влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството.

- МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС)

Тези промени са насочени към решаването на счетоводното третиране на продажбите или апортите на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия. Те потвърждават, че счетоводното третиране зависи дали продаваните активи или апортираните немонетарни активи, конституират или не по същество „бизнес" по смисъла на МСФО 3. Ако тези активи като съвкупност не отговарят на определението за „бизнес" инвеститорът признава печалба или загуба до процента, съответстващ на дела на другите несвързани инвеститори в асоциираното или съвместното предприятие. В случаите когато се продават активи или се апортират немонетарни активи, които като съвкупност са „бизнес", инвеститорът признава изцяло печалбата или загубата от транзакцията. Тези промени ще се прилагат перспективно. СММС отложи началната дата на приложение на тези промени за неопределено време. Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от промените, които биха оказвали влияние върху счетоводната политика и върху класификацията, и представянето на активите и пасивите на дружеството.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в индивидуалния финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.
Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни).

Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност на изчисления, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в съответните раздели на финансовия отчет.

2.2. Консолидиран финансов отчет на дружеството майка

Дружеството е част от „Група Арсенал" като консолидираният отчет се изготвя от дружеството майка „Арсенал 2000"АД, поради което „Арсенал"АД не изготвя отделен консолидиран отчет за наличните съучастия, а представя изискуемата се консолидационна информация след 31 март 2022 г. на дружеството майка, във връзка с изготвяне на консолидиран годишен финансов отчет за 2021 г.- в съответствие с МСС и МСФО в сила за 2021 г.- в който отчет ще е включен и настоящият индивидуален годишен финансов отчет. Съгласно планираните дати, ръководството очаква консолидираният финансов отчет да бъде одобрен за издаване не по-късно от 31.05.2022 г. от Съвета на директорите на дружеството, след която дата отчетът ще бъде публично на разположение на трети лица.

Приложения към Годишния финансов отчет

2.3. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година – годишен одитиран финансов отчет 2020 г..

В случаите, в които е променено представянето и класификацията на статии от финансовия отчет, сравнителната информация е рекласифицирана с цел постигане на съпоставимост с текущия период. Такива рекласификации се налагат с цел да се постигне по – добра съпоставимост с данните за текущата година. Данните, посочени във финансовите отчети за 2021 и 2020 година са сравними и разбираеми. Същите са обект на оповестяване в пояснителните сведения към настоящия финансов отчет.

Към 31 декември 2021 г. не са осчетоводявани факти и събития, които да налагат промени в представянето и класификацията на статии от финансовия отчет.

2.4. Функционална валута и валута на представяне

Функционалната валута и валутата на представяне на дружеството е валутата, в която се извършват основно сделките в страната, в която то е регистрирано.

Съгласно изискванията на българското законодателство, дружеството води счетоводство и изготвя годишен финансов отчет в националната парична единица на България - Български лев (BGN)- която с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз, е фиксирана към еврото в съотношение 1 евро = 1.95583 лева.

Сделките в чуждестранна валута се записват първоначално в български лева (функционалната валута) като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията- като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута- се отчитат във функционалната валута по обменния курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. В края на всеки отчетен период те се оценяват в български лева като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Курсовите разлики, възникващи при уреждането на вземания и задължения в чуждестранна валута при курсове, различни от тези, по които са били заведени, се отчитат като финансови приходи или финансови разходи за периода, в който възникват.

Немонетарните отчетни обекти в Отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

2.5. Действащо предприятие

Годишният финансов отчет е изготвен на принципа "действащо предприятие", на база текущо начисляване при спазване възприетите методи на счетоводно отчитане, непроменени през целия отчетен период. Към датата на изготвяне на Отчета няма решение за преструктуриране на дружеството.

2.6. Счетоводни преценки

Представянето на финансовия отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети, изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани

предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към края на отчетния период, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност на изчисления, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени.

Счетоводната политика е прилагана систематично и е съпоставима с тази, прилагана през предходната година.

3. ДЕФИНИЦИЯ И ОЦЕНКА НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

3.1. Отчет за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход

Дружеството е избрало да представи всички статии на приходи и разходи, признати през периода в единен Отчет за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход. В Отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход , дружеството класифицира разходите си според същността им.

3.2. Признаване на приходи и разходи

3.2.1. Признаване на приходи

Приходите в дружеството се признават, когато контролът върху обещаните в договора с клиента стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез предоставяне на обещаните стоки и/или извършване на обещаните услуги.

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той: а) има търговска същност и мотив, б) страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и са се ангажирали да го изпълнят, в) правата на всяка страна и условията за плащане могат да бъдат идентифицирани, г) съществува вероятност възнаграждението, на което дружеството има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на дружеството, обезпечения и възможности за удовлетворяване.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка за всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (пасив по договор) в отчета за финансовото състояние, докато: а.) всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени; б.) дружеството изпълни задълженията си за

изпълнение и е получило цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване); и/или в.) когато договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти дружеството прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или извършване на услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само, ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

Когато при изпълнение на задълженията за изпълнение участва друга (трета) страна, дружеството определя дали действа в качеството на принципал или агент като оценява естеството на обещанието си към клиента: да предостави самостоятелно определените стоки или услуги (принципал) или да се уреди друга страна да ги предоставя (агент). Дружеството е принципал и признава приход като брутната сума на възнаграждението, ако контролира обещаните стоки и/или услуги преди да ги прехвърли към клиента. Ако, обаче, дружеството не получава контрол върху обещаните стоки и/или услуги и неговото задължение е единствено да организира трета страна да предостави тези стоки и/или услуги, то дружеството е агент и признава приходите от сделката в размер на нетната сума, която задържа за предоставените като агент услуги.

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължения за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка продукция, стока и/или услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи, като приоритет се дава на метода на „наблюдаемите продажни цени".

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това: а)

Приложения към Годишния финансов отчет

модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги; б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги; в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулативно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което е уредено частично.

Дейността на дружеството е свързана с производство и продажба на специална продукция. Продажбите на стоки и извършваните от дружеството услуги са в страната и чужбина. Като цяло дружеството е достигнало до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, освен ако изрично не е оповестено друго за определени транзакции, тъй като обичайно дружеството контролира стоките и/или услугите преди да ги прехвърли към клиента.

При продажба на стоки по спецификация на дружеството контролът се прехвърля към клиента в точно определен времеви момент. Това обичайно става с предаването на стоките и физическото владеене върху тях на клиента, когато клиентът може да се разпорежда със стоките, като управлява употребата им и получава по същество всички останали ползи. При продажби в чужбина преценката за момента, в който клиентът получава контрол върху стоките се прави на базата на договорените условия на продажба по ИНКОТЕРМС.

За продукцията и стоките закупени и предназначени за продажба по спецификация на клиента, дружеството има законово и договорно ограничение за пренасочване за друга употреба (продажба на друга страна) и те нямат алтернативна употреба. Начинът за прехвърляне на контрола в тези случаи се определя конкретно за всеки договор с клиент (на ниво индивидуален договор). За целта се определя дали дружеството има право да получи плащане за реализираната доставка на стоката за конкретния клиент, която най-малко да го компенсира направените разходи плюс разумен марж, в случай, че договорът бъде прекратен поради причини, различни от неизпълнение от страна на дружеството (юридически упражняемо право на плащане).

В случай, че за конкретния договор дружеството има юридически упражняемо право на плащане, приходите се признават в течение на времето, като за измерване на напредъка по договора (етапа на завършеност) се използва метод, отчитащ постигнатите резултати. Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, тъй като постигнатите резултати най-добре описват дейността на дружеството към пълно удовлетворяване на задължението за изпълнение. Напредъкът се измерва на базата на доставените вече стоки спрямо общо поръчаните от клиента или на база етапа на завършеност

на предоставените от дружеството услуги спрямо общите услуги, които следва да бъдат извършени. Оценките за приходите, разходите и/или степента на напредък към пълно удовлетворяване на задълженията се преразглежда в края на всеки отчетен период, вкл. при промяна на обстоятелствата и/или настъпване на нови такива. Всяко последващо увеличение или намаление на очакваните приходи и/или разходи се отразява в печалбата или загубата в периода, в който обстоятелствата, довели до преразглеждането, станат известни на ръководството.

Ако дружеството няма юридически упражняемо право на плащане, приходите се признават в точно определен времеви момент, когато контролът върху продадената продукция/стока се прехвърли към клиента: с предаването на стоката и физическото владеене върху нея на клиента (при продажби в страната) и съгласно условия на продажба по ИНКОТЕРМС (при продажби в чужбина).

Обичайно при продажба в чужбина дружеството има ангажимент да транспортира продукцията/стоката до уговорено местоназначение, като транспорта се организира от дружеството, а стойността на транспорта се включва (калкулира) в продажната цена. В зависимост от договорените с клиента условия услугата по транспорт, може да се извършва и след като контролът върху продадената продукция/стока е прехвърлен на клиента. До момента на прехвърляне на контрола върху продукцията/стоката, продажбата на продукцията/стоката и услугата по транспорт се отчитат като едно задължение за изпълнение, тъй като са част от една интегрирана услуга.

Услугата по транспорт след прехвърляне на контрола върху продукцията/стоката се отчита като отделно задължение за изпълнение, тъй като транспортът може да се извърши от друг доставчик (т.е. клиента може да се възползва от продадената продукция/стока с други лесно достъпни ресурси) и услугата по транспорт не модифицира и не видоизменя по никакъв начин продадената продукция/стока. В този случай, възнаграждението, на което дружеството очаква да има право (цената на сделката), се разпределя между отделните задължения за изпълнение на база индивидуалните им продажни цени. Индивидуалната продажна цена на продадената продукция/стока се определя съгласно сключения с клиента договор, а за услугата по транспорт индивидуалната продажна цена се определя приблизително като се използва метода разходи плюс марж.

За извършване на услугата по транспорт се използват транспортни фирми - подизпълнители. Дружеството е определило, че контролира конкретните услуги, преди те да бъдат предоставени на клиента и следователно действа в качеството си на принципал, тъй като: а) то носи основната отговорност, че услугите са извършени и са приемливи за клиента (т.е. дружеството носи отговорност за изпълнението на обещанието в договора, независимо дали самото дружество извършва услугите или ангажира доставчик на услуги - трета страна, която да ги извърши; и б) то договаря цената на услугите самостоятелно и без намеса от страна на клиента.

Приложения към Годишния финансов отчет

Приходите от продажба на транспортна услуга се признават в течение на времето, тъй като не е необходимо извършената до момента работата да се преповтори, ако друга страна трябва да извърши оставащата част от работата и следователно клиента получава и консумира ползите едновременно с изпълнение на услугата. За измерване на напредъка по договора (етапа на завършеност) се използва метод, свързан с вложените ресурси този метод е определен като найподходящ за измерване на напредъка, тъй като най-добре описва дейността на дружеството по прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията и съответно най-точно отразява нивото на изпълнение на задълженията, доколкото между усилията на дружеството (направените разходи) и прехвърлянето на услугата към клиента съществува пряка връзка. Напредъкът се измерва на базата на направените разходи спрямо общо планираните разходи за изпълнение на договора.

Продажните цени са фиксирани за всеки конкретен клиент и са определени индивидуално за всяка стока или услуга. Обичайният кредитен период е от 30 до 180 дни. В определени случаи дружеството събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размер на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение, приложими за дружеството включват:

- Компенсация за скрити дефекти: клиента може да предявява рекламации за скрити дефекти (рекламации за качество) за срок от една до три години. Предявените рекламации за качество се уреждат чрез предоставяне на нова годна продукция/стока или чрез възстановяване на заплатената от клиента сума. При определяне на дължимите към края на отчетния период компенсации за скрити дефекти се взема предвид въведената от дружеството система за гарантиране качеството и натрупания опит.
- Неустойки, дължими на клиента: при неточно изпълнение на задълженията по договор от страна на дружеството, обичайно във връзка с неспазване на договорения срок за доставка. Те се включват в намаление на цената на сделката, само, ако плащането им е твърде вероятно. Опитът на дружеството показва, че исторически договорените срокове се спазват и дружеството не е начислявало задължения за плащане на неустойки.
- Неустойки, дължими от клиента: променливо възнаграждение под формата на неустойки поради забавено плащане от страна на клиента. Получаването на тези възнаграждения зависи от действията на клиента и е извън контрола на дружеството. Те се включва като част от цената на сделката, само когато несигурността за получаването им е разрешена.

Включването на неустойките (дължими от и на клиента) като част от цената на сделката се преценява за всеки отделен договор и подлежи на преразглеждане в края на всеки отчетен период.

Очакваното променливо възнаграждение под формата на различни неустойки и компенсации се определя на база натрупания опит и се признава като корекция на цената по сделката и съответно на приходите (като увеличение или намаление) само до степента, до която е много вероятно, че няма да настъпи съществена обратна промяна в размера на кумулативно признатите приходи, включително поради наличието на ограничения за оценка. Всички последващи промени в размера на променливото възнаграждение се признават като корекция на приходите (като увеличение или намаление) към датата на промяната и/или разрешаване на несигурността. В края на всеки отчетен период дружеството актуализира цена на сделките, в т.ч. дали приблизителната оценка съдържа ограничения, така че да представи вярно съществуващите и настъпилите през отчетния период обстоятелства. При оценка на променливото възнаграждение, дружеството използва метода на най-вероятната стойност. Начислените, но неуредени към края на отчетния период отстъпки, за които клиента все още няма безусловно право на получаване, се представят като задължение за възстановяване в отчета за финансовото състояние.

3.2.2. Признаване на разходи

Като разходи по договори с клиенти дружеството отчита:

- допълнителните и пряко обвързани разходи, които то поема при сключване на договор с клиент и които не биха възникнали ако договорът не беше сключен и очаква тези разходи да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за получаване на договор с клиент) и
- разходите, които то поема при изпълнение на договор с клиент и които са пряко свързани с конкретния договор, спомагат за генерирането на ресурси за използване при самото изпълнение на договора и се очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за изпълнението на такива договори).

Дружеството не поема каквито и да било разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които са допустими за и подлежат на капитализация.

3.3.Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Активът по договор е правото на дружеството да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако

чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите, дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Пасиви по договори

Като пасив по договор дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят към другите вземания и задължения в отчета за финансовото състояния. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 Финансови инструменти.

Задължения за възстановяване по договори с клиенти

Задължението за възстановяване включват: задължението на дружеството да възстанови част или цялото получено (или подлежащо на получаване) от клиента възнаграждение по договори за очакваните ретроспективни отстъпки за обем и/или компенсации за качество. Първоначално задължението за възстановяване се оценява в размер на сумата, на която дружеството не очаква да има право и която дружеството очаква да възстанови на клиента. В края на всеки отчетен период дружеството актуализира оценката на задълженията за възстановяване, съответно на цената на сделката и на признатите приходи. От извършения анализ и преглед към датата на отчета, не се налага възникване на сума по задължение за възстановяване.

Задълженията за възстановяване по договори с клиенти се представят към „Други текущи задължения" в отчета за финансово състояние.

3.4 Данъчно облагане

Съгласно българското данъчно законодателство дружеството дължи данък върху печалбата. Размерът на данъка върху печалбата за 2020 и 2019 година е 10 % върху облагаемата печалба.

Разходът за данък представлява сумата от текущите и отсрочените данъци.

Приложения към Годишния финансов отчет

Текущият разход за данък се определя на база на облагаемата печалба за годината, коригирана с определени приходи и разходи, които се приспадат за данъчни цели в текущия период или подлежат на облагане в други периоди. Текущият разход за данък се определя на базата на данъчната ставка в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се осчетоводяват за всички временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната преносна стойност към датата на финансовия отчет като се ползва балансовият метод на задълженията. Задълженията по отсрочени данъци се признават по отношение на всички облагаеми временни разлики, а активите по отсрочени данъци се признават до степента, до която е вероятно да има бъдеща облагаема печалба, срещу която да могат да се използват намаляемите временни разлики.

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (Р България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (Р България), и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Финансови приходи

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити. Приходи от лихви по вземания по договори, приходи от лихви по просрочени вземания, се включват в други приходи, а дивиденти от инвестиции, нетна печалба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута, приходи от операции по уреждане на дълг – във финансови приходи.

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно

обезценени (Етап 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. брутната балансова стойност, коригирана с провизията за загуби).

Финансовите приходи се представят компенсирано с финансовите разходи на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансови разходи

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят от: разходи за лихви по получени заеми, разходи за лихви по финансов и оперативен лизинг, банкови такси по заеми и гаранции, нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута и обезценки на предоставени търговски заеми.

Финансовите разходи се представят компенсирано с финансовите приходи на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

3.5 Имоти, машини, съоръжения и оборудване

Имотите, машините, съоръженията и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по "модел на цена на придобиване" , намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. Дружеството е приело период от 5 години за извършване на оценка на дълготрайните материални активи за нуждите на проверка за обезценка от външни независими оценители съгласно конкретните политики за групи активи. Извършена е последна оценка от независим оценител към 31.12.2020г.

Първоначално оценяване

При първоначалното им придобиване имотите, машините, съоръженията и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановими данъци и др.

Придобит от дружеството материален актив, се признава в групата на имоти, машини, съоръжения и оборудване, когато се очаква той да бъде използван в дейността на дружеството (в процеса на производство, за предоставянето на други услуги или за административни цели) за период по-дълъг от една година.

Когато в имотите, машините, съоръженията и оборудването се съдържат компоненти с различна продължителност на полезен живот- те се отчитат отделно.

Дружеството е определило стойностен праг в сила от 01.01.2003г. от 150 лв., под който придобитите активи, независимо че притежават характеристиките на дълготраен актив, се изписват като

Приложения към Годишния финансов отчет

текущ разход в момента на придобиването им. По преценка на ръководството активите, които не отговарят на изискванията за отделен актив над този праг но не по-голям от 700, 00 лв. могат да бъдат отразявани като текущи материални разходи даже и за съществуващи позиции като тази промяна се третира като промяна в счетоводната преценка и следователно активи с цена на придобиване под този праг, закупени в предходни периоди продължават да се третират като дълготрайни активи.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща оценка на имотите, машините, съоръженията и оборудването е моделът на цената на придобиване по МСС 16, т.е. имотите, машините, съоръженията и оборудването са представени по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка. Дружеството е приело период от 5 години за преглед за обезценка на дългосрочните материални активи. При наличие на условие за обезценка за активи над 10% от сумата се отразява обезценка на актива в Отчета за печалби и загуби и друг всеобхватен доход.

В случаите, когато новата справедлива стойност на нетекущите материални активи, оценени чрез „метод на амортизирана възстановителна стойност", надвишава балансовата им стойност, отчетната стойност и натрупаната амортизация последната се оповестява в Отчета за финансовото състояние. При обезценка се признава като разход в „Други разходи" в Отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход.

Методи на амортизация

Дружеството използва "линеен метод" на амортизация на имотите, машините, съоръженията и оборудването (дълготрайните материални активи). Амортизирането на активите започва от началото на месеца, следващ месеца на въвеждането им в експлоатация. Амортизация не се начислява за земи, напълно амортизирани активи и активи в процес на придобиване.

Амортизацията на имотите, машините, съоръженията и оборудването се начислява за срока на очаквания им полезен живот по линейния метод. Полезният живот по групи активи е определен в съответствие с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване, като се използват следните годишни амортизационни норми:

	2021г.	2020г.
Сгради , съоръжения	4%	4%
Машини и оборудване	30%	30%
Автомобили	25%	25%
Транспортни средства без автомобили	10%	10%
Стопански инвентар	15%	15%
Компютърно оборудване	50%	50%
Други	15%	15%

Приложения към Годишния финансов отчет

Определеният срок на годност на дълготрайните активи, се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени.

Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини, съоръжения и оборудване, които имат характер на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив. Други последващи разходи се капитализират само, когато се увеличава бъдещата икономическа изгода от актива и когато стойността му може да бъде надеждно оценена. Същевременно, новозаведения компонент се завежда като отделен актив и ако обстоятелствата налагат неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от преносната стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Обезценка на активи

Преносните стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата им стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите, бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в Отчета за всеобхватния доход.

Когато загубата от обезценка впоследствие се възстанови, преносната стойност на актива се увеличава до преизчислената възстановима стойност, така че увеличената преносна стойност да не надвишава стойността, която би била определена, ако не е била призната загуба от обезценка на актива в предходни години. Възстановяването на загуба от обезценка се признава като приход веднага.

В резултат на извършения преглед към 31.12.2021г., ръководството е преценило, че не са били налице условия за обезценка на дълготрайните материални активи

Печалби и загуби от продажба

Материалните нетекущи активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "имоти, машини, съоръжения и оборудване"

се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Приходите се посочват към "Други доходи от дейността" в Отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход.

3.6. Нематериални активи

Нематериалните активи, придобити от дружеството и имащи ограничен срок на използване, се отчитат по модел "цена на придобиване" намалена с натрупаната амортизация и натрупаните загуби от обезценка. Цената на придобиване представлява справедливата стойност на съответния актив към датата на придобиване и тя включва покупната стойност и всички други преки разходи по сделката. В техния състав са включени софтуер, лицензи и патенти и техническа документация.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определена амортизационна норма – 15% и 50% за програмни продукти. За активите, които имат различен полезен живот, е допустимо да се амортизират за срока на полезният им живот.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в Отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход.

3.7. Инвестиции

Съгласно счетоводната политика на дружеството, инвестициите в дъщерни и асоциирани предприятия се отчитат по цена на придобиване, намалена с евентуалната загуба от обезценка. Притежаваните от дружеството дългосрочни инвестиции подлежат на преглед за обезценка към края на всеки отчетен период. При установяване на условия за обезценка, се определя нейният размер и същата се отразява в Отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход като друг финансов разход. Възстановяването на стойността на обезценката е до размера на отразените обезценки и се отчита като друг финансов приход.

Инвестиции в дъщерни предприятия

Дружеството класифицира като инвестиции в дъщерни предприятия притежаваните от него акции и дялове в други дружества, над които упражнява контрол. Приема се, че е налице контрол, когато дружеството:

- притежава пряко или косвено чрез дъщерни предприятия, повече от половината от правата на глас в дадено предприятие;
- притежава половината или по-малко от половината права на глас в предприятие и:
- притежава власт над повече от половината права на глас по силата на споразумение с други инвеститори;
- притежава властта да управлява финансовата и оперативната политика на предприятието по силата на устав или споразумение;

Приложения към Годишния финансов отчет

- притежава властта да назначава или освобождава мнозинството от членовете на Съвета на директорите или еквивалентен ръководен орган и контролът над предприятието е чрез този съвет или орган; или

- притежава властта да подава мнозинството от гласовете на заседания на Съвета на директорите или еквивалентен ръководен орган и контролът над предприятието е чрез този съвет или орган.

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции и дялове в дъщерни дружества се представят във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки. Когато акциите на дъщерни дружества не се търгуват на фондови борси или продажбите са силно ограничени - се прилагат алтернативни оценъчни методи за надеждно определяне на справедливата им стойност.

Притежаваните от дружеството дългосрочни инвестиции подлежат на преглед за обезценка към края на всеки отчетен период. При установяване на условия за обезценка и след определяне нейния размер, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход като "друг финансов разход.". Финансов приход възниква при възстановяване на обезценка до размера на отразените обезценки.

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага "дата на търгуване" /дата на сделката/ .

Инвестициите в дъщерни дружества се отписват, когато настъпят правните основания за това базирани на контрола върху инвестицията.

Инвестиции в асоциирани предприятия и малцинствени участия

„Арсенал" АД няма инвестиции в акции и дялове в капиталите на дружества, в които да има значително влияние или малцинствено участие и тези инвестиции де се класифицират като инвестиции в асоциирани предприятия и малцинствени участия.

Значително влияние е правото на участие при вземането на решения, свързани с финансовата и оперативната политика на предприятието, в което е инвестирано, но не е контрол или съвместен контрол върху тази политика. Приема се, че значително влияние е налице, когато дружеството притежава пряко или косвено (чрез дъщерни предприятия) 20 % или повече от гласовете в предприятието, в което е инвестирано, освен когато съществуват доказателства за противното. Малцинствено участие е когато дружеството притежава или неконтролира пряко под 20% от гласовете в предприятието в което е инвестирано.

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции и дялове в асоциирани предприятия и малцинствени участия се представят във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки. Когато акциите или дяловете не се търгуват на фондови борси или продажбите са силно ограничени се прилагат алтернативни оценъчни методи за надеждно определяне на справедливата им стойност.

Притежаваните от дружеството дългосрочни инвестиции подлежат на преглед за обезценка към края на всеки отчетен период. При установяване на условия за обезценка и след определяне нейния размер, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход като "друг финансов разход.". Финансов приход възниква при възстановяване на обезценка до размера на отразените обезценки.

При покупка и продажба на инвестиции в асоциирани или малцинствени участия се прилага "дата на търгуване" .

Приложения към Годишния финансов отчет

Инвестициите се отписват, когато настъпят правните основания за това базирани на контрола върху инвестицията.

Приходи от дивиденти

Приходите от дивиденти, свързани с дългосрочните капиталови инвестиции, представляващи акции и дялове в други дружества, се признават като текущи приходи и представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „финансови приходи".

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

3.8. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от дружеството за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност.

Първоначална оценка

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по тяхната цена на придобиване. Разходите по сделката се включват в първоначалната оценка.

Последващо оценяване

Дружеството е избрало като своя счетоводна политика модела на цена на придобиване и оценява своите инвестиционни имоти в съответствие с изискванията на МСС 16 (намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка).

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "инвестиционните имоти" се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към "други доходи/(загуби) от дейността" в отчета за печалбата и загубата и друг всеобхватен доход.

3.9. Нетекущи активи, държани за продажба

Непосредствено преди първоначалната класификация на актива (или групата за извеждане от употреба) като държан за продажба, балансовите суми на актива (или на всички активи и пасиви на групата) следва да бъдат оценени в съответствие с приложимите МСФО. При първоначалната класификация като държан за продажба, нетекущите активи или групи за извеждане от употреба се признават по по-ниската от балансовата стойност и справедливата стойност, намалена с разходите за продажбата им като се представят към финансови приходи или финансови разходи в Отчета за печалбата и загубата и друг всеобхватен доход.

Загубите от обезценка при първоначалното признаване като държани за продажба се отчитат в отчета за печалбата и загубата и друг всеобхватен доход, дори и за активи, оценени по справедлива стойност, каквито са печалбите и загубите при последваща преоценка.

Приложения към Годишния финансов отчет

3.10. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойностна оценка от себестойността и нетната реализируема стойност. Себестойността на материалните запаси представлява сумата от всички разходи по закупуването, преработката, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до определеното им местоположение и подготовката им за употреба.

Нетната реализируема стойност е очакваната продажна цена в нормална бизнес среда, намалена с очакваните разходи за довършителни дейности и разходите по продажбата. Тя се определя на база проучвания на пазара и експертна оценка.

Себестойността на готовата продукция се формира от преките разходи за материали, труд и осигуровки, външни услуги, променливи и постоянни общопроизводствени разходи и други. Разпределението на променливите общопроизводствени разходи в себестойността на продукцията се извършва на база прекия труд в отделните видове изделия. Постоянните общопроизводствени разходи се разпределят на база нормалния капацитет на производствените мощности определен за тригодишен период. Поради това, че произвежданата продукция е взаимосвързана, то разпределението се извършва на база относителния дял на справедливата стойност на всеки произвеждан продукт в общата справедлива стойност на продукцията. Оперативният цикъл на произвежданата продукция по поръчки може да бъде по- дълъг от един отчетен период, поради което ръководството в края на всеки отчетен период прецизира при представянето на материалните запаси класификацията им според времевия фактор като текущи или нетекущи активи.

Материалните запаси представени във финансовия отчет са както следва:

- суровини, материали и стоки - по по-ниската от: доставната себестойност (цена на придобиване) и нетната реализируема стойност;
- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - по по-ниската от: производствената себестойност и нетната реализируема стойност.

Представянето на разходите свързани с материални запаси включва всички преки разходи, които се извършват, за да доведат даден продукт от материалните запаси в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини, материали и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване/продажба вид;
- готова промишлена продукция, полуфабрикати и незавършено производство – всички необходими производствени разходи, които формират производствената себестойност, като в нея се включват преките разходи за материали и труд и приспадащата се част от общопроизводствените разходи (променливи и постоянни), с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси, когато подлежат на капитализация, съгласно изискванията на приложим МСФО. Включването на условно постоянните общопроизводствени разходи в производствената себестойност на произвежданата готова промишлена продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство се извършва на базата на нормален капацитет, определен на база обичаен средно поддържан обем, потвърждаван с плана по производството. Избраната база за разпределението им на ниво отдени продукти е нормата на човекочасовете на пряко заетия персонал в производството на конкретния продукт.

Дружеството прилага като текуща оценка „нормирана производствена себестойност" по отношение на готовата промишлена продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство, и

осреднена доставна цена – за основните суровини и материали за производството. В края на всеки отчетен период/производствен цикъл се извършва оценка до фактическа себестойност.

В края на всеки отчетен период ръководството извършва анализ на факторите, довели до формиране на отклонения при: а) доставка на суровини и материали за производството - чрез сравнение между фактическите и нормираните доставни разходи и б) производството на готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - чрез сравнение между фактическите и нормираните производствени разходи. При необходимост се извършват корекции на оценката на наличните материални запаси във финансовия отчет. На база проучвания на добри отчетни практики, са възприети прагове на същественост за: а) отклонението при доставка на суровини и материали за производството – до 5 % и б) производствено отклонение – до 5 %, в рамките на които, не се коригира текущата оценка на наличните крайни запаси от суровини и материали, готова промишлена продукция и незавършеното производство за целите на финансовия отчет.

При употребата (влагане и продажбата) на материалните запаси, те се изписват текущо като се използва методът на средно-претеглената стойност (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

3.11 Финансови инструменти

3.11.1. Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване, финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Дружеството първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която дружството се е ангажирало да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на дружеството за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да пораждат парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента.

Бизнес моделът на дружеството за управление на финансовите активи отразява начина, по който дружеството управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът

определя дали паричните потоци са резултат на събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи са класифицирани в две основни категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата (дългови и капиталови инструменти).

Класификационни групи

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност, когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на дружеството включват: парични средства и еквиваленти в банки, търговски вземания, в т.ч. от свързани лица предоставени заеми към свързани предприятия и заеми към трети лица.

Финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата (дългови и капиталови инструменти)

Финансовите активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата (дългови и капиталови инструменти) се оценяват по стойността на котировката на последния ден от месеца в печалба или загуба. В случаите, в които инструментът не е търгуван, се извършва процедура по проверка за наличие на условие за обезценка в съответствие с нивата за оценяване ниво 2 и ниво 3 по МСФО 13.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на дружеството когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или

- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него

Когато дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай дружеството признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които дружеството е запазило.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска дружеството да изплати.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.
За изчислението на очакваните кредитни загуби по предоставени заеми на свързани и трети лица вкл. паричните средства и еквиваленти в банки, дружеството прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход дружеството прилага "тристепенен" модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив).

Очакваните кредитни загуби се признават на два етапа:

а.Финансов актив, който не е кредитно обезценен при първоначалното му възникване/придобиване, се класифицира в Етап (Stage) 1. От първоначалното му признаване неговият кредитен риск и качества са обект на непрекъснато наблюдение и анализи. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 1 се определят на база на кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).

б. В случайте, когато след първоначалното признаване на финансов актив, кредитният му риск нарасне значително и в резултат от това неговите качества се влошат, той се класифицира в Етап (Stage) 2. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 2 се определят за целия оставащ живот (срок) на съответния актив, независимо от момента на настъпването на неизпълнението

(очаквани кредитни загуби за целия живот (срок) на инструмента). Ръководството на дружеството е разработило политика и комплекс от критерии за анализ, установяване и оценка настъпване на състояние на „значително нарастване на кредитния риск" В случайте, когато кредитният риск на финансов актив нарасне до ниво, което индикира, че има настъпило събитие на неизпълнение, финансовият актив се счита за обезценен и той се класифицира в Етап (Stage) 3. На този етап се установяват и изчисляват понесените загуби по съответния актив за целия му оставащ живот (срок).

Ръководството на дружеството е извършило съответни анализи, на база на които е определило комплекс от критерии за събития на неизпълнение. Един от тях е просрочия на дължими договорни плащания повече от 180 дни, освен ако за определен инструмент не са налице обстоятелства, които правят оборимо това твърдение. Наред с него, се наблюдават и други събития, въз основа на вътрешна и външна информация, които са индикатор, че длъжникът не е в състояние да заплати (възстанови) всички все още дължими от него суми по договор, вкл. като се вземат предвид и всички кредитни улеснения предоставени от дружеството.

Дружеството коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на търговските вземания и активите по договори с клиенти дружеството е избрало и прилага опростен подход на база модел за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Дружеството прилага модел за провизиране, което се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирани с прогнозни фактори, специфични за длъжниците и за икономическата среда и за които е установена корелацинна връзка с процента на кредитните загуби. Търговските вземания, които са в просрочие над 360 дни след датата на падежа се обезценяват до 100%.

Финансовите активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Търговски вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника.

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Приложения към Годишния финансов отчет

Дружеството прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО9, и на база модел за процента на загубата.

Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна коректива сметка за всеки вид вземане към статията "Обезценка на финансови активи на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

3.11.2. Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като: такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, търговски или други задължения.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на дружеството включват търговски и други задължения, заеми и други привлечени средства.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Класификационни групи

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансовите пасиви по справедлива стойност през печалбата или загубата включват финансови пасиви, държани за активно търгуване и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансовите пасиви се класифицират като държани за търгуване, ако са придобити с цел повторна покупка в близко бъдеще. Тази категория включва деривативни финансови инструменти, притежавани от дружеството, които не са определени като хеджингови инструменти в хеджингово взаимоотношение както то е дефинирано в МСФО 9. Отделените внедрени деривативи също се класифицират като държани за търгуване, освен ако не са определени като ефективни хеджингови инструменти.

Печалбите или загубите по пасиви, държани за търгуване, се признават в отчета за всеобхватиня доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансови пасиви, определени при първоначално признаване като такива по справедлива стойност през печалбата или загубата, се определят като такива към датата на първоначално признаване, само ако са изпълнени критериите на МСФО 9. Дружестото не е класифицирало някои от неговите финансови пасиви като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, дружеството оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Приложения към Годишния финансов отчет

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Компенсиране на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на дружеството с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на дружеството от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на дружеството по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетирането е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

Критериите, които се прилагат за установяване на „наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

- да не зависи от бъдещо събитие, т.е да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие;

- да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способи в хода на (кумулативно):

  - обичайната дейност,
  - в случай на неизпълнение/просрочие, и
  - в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за „наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за „задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

Приложения към Годишния финансов отчет

3.12. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е по-малък от 3 месеца. Отчета за паричните потоци за периода е изготвен по прекия метод, съгласно изискванията на МСС 7.

За целите на изготвянето на Отчета за паричните потоци:

- постъпленията и плащанията за лихви по предоставени и получени заеми се включват в паричните потоци от финансова дейност;
- паричните потоци, свързани с предоставени и получени кредити (главници), се включват като парични потоци от финансова дейност;
- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се посочва като " постъпления (плащания)", нетно към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).
- получените/платените лихви по разплащателни сметки в банки се включват в състава на паричните потоци от оперативна дейност;
- постъпленията и плащанията от и по овърдрафти се показват нетно от дружеството.

В края на всеки отчетен период се извършва преглед на позициите парични средства и еквиваленти в банки и трети лица като при установяване на присъщ риск свързан с гарантираност на тези средства те се представят последващо по амортизирана стойност намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

3.13. Търговски и други задължения

Търговските и други задължения са отразени по номинална стойност. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизирана стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

Лизинг

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към дружеството съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя, като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако е по-ниска - по сегашната стойност на минималните лизингови плащания.

Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи

се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като "финансови разходи" - лихва, на база метода на ефективен лихвен процент Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

Лизингодател

Финансовият лизинг, при който се трансферира извън дружеството съществената част от всички рискове и стопански изгоди, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се изписва от състава на активите на лизингодателя и се представя в отчета за финансовото състояние като вземане със стойност, равна на нетната инвестиция от лизинга. Нетната инвестиция в лизинговия договор представлява разликата между сбора от минималните лизингови плащания по договора за финансов лизинг и негарантираната остатъчна стойност, начислена за лизингодателя, и незаработеният финансов доход.

Разликата между балансовата стойност на отдадения под финансов лизинг актив и незабавната (справедливата му продажна) стойност се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в началото на лизинговия договор (при предаването на актива) като доход от продажба на активи.

Признаването на заработения финансов приход като текущ лихвен приход се основава на прилагането на метода на ефективната лихва.

Лизингополучател

Лизингополучателят отчита всички лизинги по единен модел, който налага балансовото им признаване, по подобие на отчитането на финансовия лизинг.

Един договор съдържа лизинг, ако той прехвърля правото да се контролира ползването на даден идентифициран актив за определен период от време срещу възнаграждение. На датата на стартирането на лизинга, лизингополучателят признава актив, под формата на „актив с право на ползване" на отделния базов актив, и финансов пасив, представляващ настоящата стойност на задължението за плащане на лизинговите суми. Дружеството е избрало всички лизингови плащания по договори с кратък срок (до 12 месеца) да се отчитат като текущи разходи на линеен принцип през периода на договора и стойност под 10 хил.лв.

Първоначално оценяване

Лизингополучателят признава актив „право на ползване" и задължение за лизинг на датата, на която лизинга е на разположение за използване.

При първоначално оценяване „активът с право на ползване" се отчита по цена на придобиване, която включва сумата на първоначалната оценка на задължението за лизинг, всички плащания към и преди датата на стартиране на лизинга минус суми за предоставени стимули, всички първоначални преки разходи.

Пасивът „задължение за лизинг" първоначално се признава по сегашната стойност на всички лизингови плащания неплатени към този момент с лихвения процент присъщ за лизинга или с лихвения процент по привлечен капитал на наемателя.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на актива „право на ползване" е модела на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващо задължението за лизинг се променя с:

• в посока на увеличение – с начислените лихвени суми;

• в посока на намаление – с плащанията на вноските (лихви и главници), и

• преизчисления на стойността на задължението поради промени в гарантираната остатъчна стойност, промени в бъдещите лизингови плащания поради промяна в прилагания индекс или процент, използван за изчисляване на лизинговите плащания, промени в срока на лизинга и промени в оценката на опцията за придобиване на актива.

Всички корекции на задължението за лизинг коригират и актива „право на ползване", а ако той е напълно амортизиран се отчитат като текущ разход в текущата печалба или загуба.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите имоти, машини и оборудване като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг /при установяването им/, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

3.14. Акционерен капитал и резерви

"Арсенал" АД е създадено като акционерно дружество. Като такова е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и законов резерв "фонд Резервен", като източници на фонда могат да бъдат:

Приложения към Годишния финансов отчет

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, по решение на Общото събрание;

- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);

- сумата на допълнителните плащания, които правят акционерите срещу предоставените им предимства за акциите;

- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Приема се, вслучай на обратно изкупуване на собствени акции , те да се представят в отчета за финансово състояние по себестойност (цена на придобиване) като с тяхната стойност е намален собственият капитал на дружеството. Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции да са за сметка на неразпределената печалба и да се представят директно в собствения капитал на дружеството към компонента "неразпределена печалба".

3.15. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Задълженията за доходи при пенсиониране, признати в Отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход за периода, представляват сегашната стойност на задълженията за дефинирани доходи.

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда (КТ) и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ) и здравно осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което се променя ежегодно и е определено в чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване (КСО). Общият размер на вноската за фонд "Пенсии", ДЗПО, фонд "ОЗМ", фонд "Безработица" и здравно осигуряване през 2021 г., е 32.3% (разпределено в съотношение работодател : осигурено лице по видове осигурителни вноски, съгласно Кодекса за социално осигуряване) за работещите при условията на трета категория труд, каквито са основната част от заетите в дружеството / съответно- 35,3% здравни и осигурителни вноски за втора категория труд /.

В допълнение, изцяло за своя сметка, работодателят прави осигурителна вноска за фонд "ТЗПБ", която е диференцирана за различните предприятия от 0.4% до 1.1% в зависимост от икономическата дейност на предприятието и е 1,1 % за "Арсенал" АД за 2021г.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Осигурителните и пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство и са планове с дефинирани вноски. При тези планове, работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ",

фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж.. Аналогично са задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор следните обезщетения :

- неспазено предизвестие - за периода на неспазеното предизвестие;
- поради закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване на обема на работа и спиране на работата за повече от 15 дни и др. – от една брутна месечна работна заплата;
- при прекратяване на трудовия договор поради болест – в размер на брутното възнаграждение на работника за два месеца при условие, че има най-малко пет години трудов стаж и не е получавал обезщетение на същото основание;
- при пенсиониране – от 2 до 6 брутни месечни работни заплати според трудовия стаж в дружеството;
- за неизползван платен годишен отпуск - за съответните години за времето, което се признава за трудов стаж.

След изплащането на посочените обезщетения, за работодателя не произтичат други задължения към работниците и служителите.

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки, (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в Отчета за всеобхватния доход в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, а също и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума в Отчета за финансовото състояние. Дължимите от дружеството вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на всеки финансов отчет, дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката не се включват приблизителната преценка в недисконтиран размер на разходите за вноски по задължителното обществено осигуряване, тъй като такива не се дължими върху обезщетението.

Съгласно Кодекса на труда, дружеството е задължено да изплаща на лица от персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в дружеството може да варира между 2 и 6 брутни месечни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики, тези схеми представляват планове с дефинирани доходи. Към датата на всеки финансов отчет, дружеството прави оценка в средносрочен план (3години) за очакваните обезщетения по категории персонал.

3.16. Провизии

Провизии се признават, когато дружеството има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно, че погасяването/уреждането на това задължение

е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към датата на баланса за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен. Когато се очаква част от ресурсите, които ще се използват за уреждане на задължението да бъдат възстановени от трето лице, дружеството признава вземане, ако е налице висока степен на сигурност на неговото получаване, стойността му може надеждно да се установи и доход (кредит) по същата позиция в Отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход, където е представена и самата провизия.

Стойността на провизиите за гаранции се определя на базата на най-добрата приблизителна оценка на разходите, необходими за покриване на сегашното задължение към края на отчетния период, като е взет предвид и минал опит (в случаите, когато дружеството поема гаранции за продадени активи).

Провизии за съдебни дела

По откритите заведени съдебни дела срещу дружеството ръководството е преценило, съвместно с адвокатите му, че на настоящия етап не е налице вероятност и няма рискове за негативен изход от тях.

3.17. Управление на финансовите рискове

В хода на обичайната си дейност, дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най – важните, от които са: пазарен (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено – обвързани парични потоци. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на продукцията, преработените стоки/материали, стоките и услугите предоставяни от дружеството и да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

3.18. Оценяване по справедлива стойност

В хода на обичайната си дейност, дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, поради което някои от активите и пасивите на дружеството се оценяват и представят по справедлива стойност за целите на финансови отчитане. Оценките се извършват като се използват два подхода а именно:

- на повтаряща се база за категориите „финансови активи на разположение за продажба", предоставените и получени заеми (независимо дали са банкови или от трети лица), търговски вземания, други вземания и задължения, вземания и задължения за финансов лизинг;
- на неповтаряща се база нефинансови активи като имоти, машини и оборудване.

Справедливата стойност е цената която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасива обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяване. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението че операцията по продажбата ще се реализира на основен пазар за този активи или пасив или друг най-изгоден пазар, който може да бъде приравнен като основен.

Измерването на справедливата стойност на нефинансовите активи е базирано на предположението за най-ефективно възможно използване на актива което е изходната точка на оценъчната техника.

Дружеството прилага следните оценъчни техники:

- пазарния подход;
- приходния подход;
- разходния подход,

като най-често прилаганите техники са директни. Ползват се и подхода за пазарните аналози и дискутираните парични потоци за достоверно отчитане на приложената оценъчна техника към момента на оценяване.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви които се оценяват и/или оповестяват във финансовия отчет по справедлива стойност се категоризират в рамките на йерархията на справедливата стойност а именно:

- Ниво 1 – котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – оценъчни техники при които се използват входящи данни които са различни от директно котирани цени но са пряко или косвено достъпни за наблюдение;
- Ниво 3 – оценъчни техники при които се използват входящи данни в значителната си част са ненаблюдаеми.

Дружеството прилага основно справедливата стойност Ниво 2 и Ниво 3.

Дружеството използва и външни експерти за оценка на активите и пасивите за оценка по справедлива стойност на интервали определени от ръководството на дружеството за съответната категория активи, като входящите данни и измервания са обект на обсъждане и координиране.

Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от ръководството на дружеството.

3.19. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Оценка на справедливата стойност на финансовите инструменти

Когато справедливата стойност на финансовите активи и финансовите пасиви, отчетени в отчета за финансовото състояние, не може да бъде получена на база котирани цени на активни пазари, тяхната справедлива стойност се определя чрез използване на други оценъчни модели и техники, включително модела на дисконтираните парични потоци. Използваната входяща информация в тези модели се събира от наблюдавани пазари /където това е възможно/, а когато това не може да бъде направено-определянето на справедливите стойности предполага определена степен на преценка. Такава преценка включва разглеждане, анализ и оценка на входящите данни за: ликвиден риск, кредитен риск и волатилност. Промените в предположенията за тези фактори могат да повлияят върху размера на отчетената справедлива стойност на финансовите инструменти.

Изчисление на очаквани кредитни загуби за предоставени заеми и гаранции, търговски вземания и активи по договори с клиенти

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (предоставени заеми, вземания и активи по договори с клиенти), както и за предоставени финансови гаранции е област, която изисква използването на комплексни модели и съществени

предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на дружеството прави редица съществени преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби, г) установяване и оценка за зависимостта между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тези макропоказатели в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби.

4. ПРИХОДИ ОТ ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ
4.1 ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Отчетените приходи от продажби включват:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Продажби на продукция	374 442	357 884
Приходи от продажба на стоки	55 950	20 860
Продажби на услуги в т.ч.:	6 532	1 408
Приходи от наеми	500	488
	436 924	**380 112**

Отчетените приходи от продажби на продукция се разпределят както следва:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Продажби за външен пазар	81.68%	69.07%
Продажби за вътрешен пазар	18.32%	30.93%
	100.00%	**100.00%**

Приходите от продажби на продукция могат да се анализират по продукти, както следва:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
А.Гражданска продукция	0.70%	0.90%
Б.Специална продукция	99.30%	99.10%
	100.00%	**100.00%**

4.2 ФИНАНСИРАНИЯ

През 2017г е сключен договор по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси" с 80% стойност на финансирането и 20% самоучастие на дружеството. Проектът е приключен през 2018г, когато са верифицирани

разходи за 405 хил лв /в т.ч. 324 хил лв финансиране и 81 хил лв- самоучастие/ и започва отчитането на признатите приходи по оперативната програма. През 2018г са отчетени 292 хил лв приходи от финансирания по проекта. В следващи отчетни периоди ще бъдат признати приходи от финансиране за 32 хил лв, съобразно отчитаните амортизации на закупените по проекта активи.

През 2021г са признати приходи по оперативната програма в размер на 6 хил лв от амортизации на активи.

Във връзка с възникналата пандемия от Ковид 19, като финансиране от правителството, по ПМС 151/ 3.07. 2020г - мярка 60/40 за запазване на работните места- е получена финансова компенсация в размер на 21 402 хил лв за възнаграждения и 4 601 хил лв за осигуровки.

Във връзка с нарастналата стойност на енергийните източници, са отчетени компенсации от правителството за електроенергия за 2021г : по РМС 739/26.10.2021г в размер на 1 307 хил лв и по РМС 15/20.01.2022г.- 775 хил лв.

4.3 ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАПАСИТЕ ОТ ПРОДУКЦИЯ И НП

Измененията на запасите от продукция и незавършено производство включват:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Изменение на запасите от готова продукция	24 144	28 501
Изменение на запасите от незавършено производство	(6 325)	12 697
	17 819	**41 198**

4.4 ПРИДОБИВАНЕ НА ДМА ПО СТОПАНСКИ НАЧИН

Разходите за придобиване и ликвидация на ДМА се разпределят както следва :

- за придобиване на сгради – 1 066 хил лв, /2020г- 322 хил лв/;
- за придобиване на земи, машини, съоръжения и други – 4 002 хил лв, /2020г- 3 581 хил лв/.

4.5 ДРУГИ ДОХОДИ

Другите доходи включват:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Приходи от продажба на стоково-материални запаси	8 490	9 773
Отписани задължения	1 405	323
Други в т.ч.:	2 530	3 537
- приходи от полезни отпадъци	1 888	1 618
- приходи от глоби, неустойки	86	323
- приходи от комп.отпуски, провизии за задължения и др.	556	1 596
	12 425	**13 633**

Приложения към Годишния финансов отчет

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

Разходите за материали се състоят от разходи за:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Основни материали	77 101	67 763
Спомагателни материали	4 359	4 143
Електрическа енергия	17 817	9 245
Горива и смазочни материали	6 296	3 653
Други материали	1 540	1 059
	107 113	**85 863**

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходите за външни услуги са както следва:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Телефони, пощенски и куриерски	105	109
Юридически услуги	29	101
Абонамент	12	11
Местни данъци и такси	706	694
Застраховки	1 354	1 040
Транспортни и други услуги по реализация на продукция	70 444	51 064
Други	11 273	10 388
	83 923	**63 407**

Други разходи за външни услуги в текущата година са: ремонт и обслужване на ДМА- 1 941 хил лв; почистване и поддръжка – 2 256 хил лв..; други услуги за производство и управление- 7 076 хил лв.

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

Разходите за персонала включват:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Възнаграждения	112 467	117 537
Социални осигуровки	17 314	17 682

Здравни осигуровки	5 150	5 433
	134 931	**140 652**

8. РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИЯ

Отчетената амортизация за 2020г е в размер на 29 994 хил лв, а за 2021 г.е 27 255 хил лв и се разпределя както следва: разходи за амортизации на дългосрочни активи – 13 107 хил.лв. и разходи за амортизации на активи с право на ползване – 14 148 хил.лв.

9. ПРОВИЗИИ ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯ

В съответствие с МСС 19, за 2021г. са отчетени разходи за провизии както следва:

- обезщетения при пенсиониране на работници и служители на дружеството - сума в размер на 1 129 хил. лв. (997 хил. лв. – за 2020г.).
- отчетени разходи по натрупващи се компенсируеми отпуски за неползван, полагащ се за годината платен годишен отпуск - сума в размер на 2 612 хил.лв.(2 087 хил.лв. за 2020г.).

10. ДРУГИ РАЗХОДИ

Другите разходи се състоят от разходи за:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Командировки	635	210
Данъци върху разходите по ЗКПО	319	309
Лихви и глоби за просрочие	214	97
Обезщетения по Кодекса на труда	365	589
Други	12 726	9 344
	14 259	**10 549**

В позиция "Други" са включени следните по-съществени разходи:

- брак на материални запаси – 5 148хил. лв.,(за 2020 – 2 926 хил.лв)
- разходи за ваучери за храна – 6 246 хил.лв.,(за 2020г. – 5 674 хил. лв.);
- разходи за обезценка, дарения, отписани вземания, стипендии и др.- 1 332 хил. лв,(за 2020г. – 744 хил. лв).

Приложения към Годишния финансов отчет

11. БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ НА ПРОДАДЕНИТЕ АКТИВИ

Балансовата стойност на продадените активи включва:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Стоки	37 623	16 399
Материали, дълготрайни активи	2 834	6 467
	40 457	**22 866**

12. НЕТНИ ФИНАСОВИ ПРИХОДИ/РАЗХОДИ

Финансовите разходи, нетно по видове могат да се анализират както следва:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Разходи за лихви	(207)	(434)
Приходи от лихви	7	6
Разходи за лихви, нетно	(200)	(428)
Разходи от промяна на валутни курсове	(4 699)	(4 427)
Приходи от промяна на валутни курсове	9 154	2 841
Разходи за промяна на валутни курсове, нетно	**4 455**	**(1 586)**

Другите финансови разходи в размер на 1 405 хил.лева (1 443 хил.лева за 2020 год.) представляват банкови такси и разноски. Разходите за лихви за 207 хил лв, са отчетените по лизингови договори. Дружеството е обосновало размер на 2% годишна лихва за срока на договорите за лизинг на база „ Прогноза на БНБ за основни макроикономически показатели за 2018-2021г „ и средносрочната бюджетна прогноза на МФ за същия период.

13. РАЗХОДИ ЗА ДАНЪЦИ

Разходът за данък е както следва:

	Периода, приключващ на 31.12.2021	Периода, приключващ на 31.12.2020
Текущ разход за данък върху облагаемата печалба	(9 244)	(9 338)

Приложения към Годишния финансов отчет

Приход от отсрочени данъци от възникващи и усвоени временни разлики през текущия период	(449)	(357)
Разход за данъци (Икономия), нетно	**(9 693)**	**(9 695)**

Обяснение на ефективната данъчна ставка

	%	Периода, приключващ на 31.12.2021	%	Периода, приключващ на 31.12.2020
Печалба преди данъци		91 498		92 399
Корпоративен данък	10	(9 150)	10	(9 240)
1.Непризнати разходи/приходи за данъчни цели: /нетно/- 941 хил лв (2020г – 987 хил лв);		(94)		(99)
2. Непризнати разходи от временни разлики – 10 662 хил лв (2020г – 13 337 хил лв)		1 066		1 334
3. Непризнати приходи от временни/постоянни разлики- 15 154 хил лв (2020г – 16 898 хил лв)				
		(1 515)		(1 690)
Разход за данъци		**(9 693)**		**(9 695)**

Данъкът за текущата година е изчислен в съответствие със Закона за корпоративното подоходно облагане.

Отсрочените данъци към 31 декември 2021 г. и 31 Декември 2020 г. са изчислени като е използвана приложимата данъчна ставка, определена в Закона за корпоративното подоходно облагане.

Приложимата данъчна ставка за 2021 година е 10 % (за 2020 година – 10 %).

В съответствие с българското законодателство, възникналите в рамките на финансовата година данъчни загуби могат да бъдат пренесени и компенсирани срещу бъдещи облагаеми печалби в някоя от следващите пет финансови години. Към 31 декември 2021 година в дружеството няма налични такива загуби от предходни години.

14. ИМОТИ, МАШИНИ, СЪОРЪЖЕНИЯ И ОБОРУДВАНЕ

Движението на имотите, машините, съоръженията и оборудването е както следва:

	Земя	Сгради	Машини, оборудване и съоръжения	Транспортни средства	Стопански инвентар и други	Разходи за придобиване на дълготрайни активи	Общо
ОТЧЕТНА СТОЙНОСТ							
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2020	**30 131**	**62 146**	**139 849**	**6 468**	**7 668**	**11 154**	**257 416**
Придобити	239	2 976	10 608	20	309	13 927	28 079
Отписани		1	1 156	1	71	14 417	15 646
31 ДЕКЕМВРИ 2020	**30 370**	**65 121**	**149 301**	**6 487**	**7 906**	**10 664**	**269 849**
Придобити	1 235	7 692	4 888	446	447	24310	39 018
Отписани	163		347	43	146	14 733	15 432

Приложения към Годишния финансов отчет

31 ДЕКЕМВРИ 2021	**31 442**	**72 813**	**153 842**	**6 890**	**8 207**	**20 241**	**293 435**
НАТРУПАНА АМОРТИЗАЦИЯ							
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2020	-	**36 296**	**102 824**	**5 297**	**5 993**		**150 410**
Начислена за периода	-	2 444	12 800	609	765		16 618
Отписана Амортизация	-	1	1 129	1	68		1 199
31 ДЕКЕМВРИ 2020	**-**	**38 739**	**114 495**	**5 905**	**6 690**		**165 829**
Начислена за периода	-	2 492	9 728	268	531		13019
Отписана амортизация	-		347	43	144		534
31 ДЕКЕМВРИ 2021	**-**	**41 231**	**123 876**	**6 130**	**7 077**		**178 314**
ПРЕНОСНА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2020	**30 370**	**26 382**	**34 806**	**582**	**1 216**	**10 664**	**104 020**
ПРЕНОСНА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2021	**31 442**	**31 582**	**29 966**	**760**	**1 130**	**20 241**	**115 121**

Преглед за обезценка

Към 31.12.2021г. е направен преглед за обезценка на дълготрайните материални активи. На базата на този преглед ръководството е преценило, че не са налице индикатори за обезценка.

Други данни

Към 31.12.2021 г., съгласно договор за наем от 1.01.2021г., движимите и недвижими активи на почивна база гр. Несебър, са предоставени за възмездно ползване. Недвижимият имот, състоящ се от: сграда почивна станция, столова с кухня и лоби-бар и движими активи- представляващи съоръжения и стопански инвентар е на обща балансова стойност 1 762 хил. лв. Той не се отчита като инвестиционен, тъй като доходите от наем за 2021г. са несъществена сума в общия размер на приходите.

Към 31.12.2021 г. има учредени тежести върху дълготрайни материални активи собственост на дружеството :

- ипотека на недвижим имот (земя и сгради)– с.Шейново ;
- ипотека на недвижим имот(земя и сгради)- Дом на културата " Арсенал"
- ипотека на недвижим имот(сгради)- 6 броя сгради на територията на Основна площадка на „Арсенал" АД, подробно описани с идентификатори по кадастър в НА за ипотека № 214/12.01.2021г
- особен залог по реда на ЗОЗ- ДМА и стоково-материални запаси.

Към 31.12.2021 г., в състава на дълготрайните материални активи са включени активи, които са напълно амортизирани, но продължават да се използват в стопанската дейност, с отчетна стойност в размер на 149 580 хил. лв. (31.12.2020 г. – 100 122 хил.лв.).

Към 31.12.2021 г. в "Разходи за придобиване на дълготрайните материални активи" са включени:

-разходи за придобиване на сгради и строителни съоръжения – 16 312 хил. лв.;

-разходи за придобиване на машини и оборудване – 3 239 хил. лв.;

-други разходи за придобиване на дълготрайни материални активи – 690 хил.лв.

Приложения към Годишния финансов отчет

15. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Права върху собственост	Програмни продукти	Други	Общо
ОТЧЕТНА СТОЙНОСТ				
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2020	**144**	**3 962**	**1 752**	**5 858**
Придобити	2	5	261	268
Отписани			2	2
31 ДЕКЕМВРИ 2020	**146**	**3 967**	**2 011**	**6 124**
Придобити	18	15	34	67
Отписани	2		69	71
31 ДЕКЕМВРИ 2021	**162**	**3 982**	**1 976**	**6 120**
НАТРУПАНА АМОРТИЗАЦИЯ				
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2020	**128**	**3 810**	**1 482**	**5 420**
Начислена за периода	4	153	55	212
Отписана амортизация				
31 ДЕКЕМВРИ 2020	**132**	**3 963**	**1 537**	**5 632**
Начислена за периода	5	5	78	88
Отписана амортизация	2			2
31 ДЕКЕМВРИ 2021	**135**	**3 968**	**1 615**	**5 718**
ПРЕНОСНА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2020	**14**	**4**	**474**	**492**
ПРЕНОСНА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2021	**27**	**14**	**361**	**402**

Към 31.12.2021 г. е направен преглед за обезценка на дълготрайните нематериални активи. На базата на този преглед ръководството е преценило, че не са налице индикатори за обезценка.

Нематериалните активи, представени в Отчета за финансовото състояние се използват в дейността на дружеството и се очаква да носят бъдещи икономически ползи.

16. СЪУЧАСТИЯ

Инвестициите на дружеството представени в Отчета за финансовото състояние са както следва:

Инвестиции	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Инвестиции в дъщерни предприятия	10	10
Общо инвестиции	**10**	**10**

Приложения към Годишния финансов отчет

17. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ

Към 31.12.2021 г. като дългосрочно вземане е отчетена парична вноска, съгласно чл.134 от ТЗ, на стойност 400 хил.лв. (31.12.2020 г. - 400 хил. лв.) за финансиране на дружество "Арсенал трейдинг " ЕООД.

18. АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ

Активите с право на ползване, възникнали по договори за оперативен лизинг при наемател, за 2021 г.са тринадесет на брой (31.12. 2020 г. - единадесет на брой) – съответстващи на договорите за лизинг, по които дружеството контролира наети активи. Отчетната стойност на активите с право на ползване е в размер на 5 709 хил.лв. (31.12.2020 г. – 40 623 хил лв.). Натрупаните амортизации / по линеен метод /, съобразени със срока на ползване на активите са в размер на 2 650 хил.лв. (31.12.2020 г. - 25 861 хил.лв.) Балансовата стойност на активите с право на ползване за 2021 г. е 3 059 хл.лв. (31.12.2020 г. – 14 762 хил.лв.) .

По мнение на ръководството като база за признаване на актив „право на ползване"е приет десеткратния размер за активите с право на ползване т.е. всички лизингови плащания по конкретния договор за оперативен лизинг са на стойност равна или по-висока от 100 хил. лева.

Всички лизингови плащания по договори с кратък срок (до 12 месеца) и стойност под 100 хил. лв. се отчитат като текущи разходи на линеен принцип през периода на договора.

Активите с право на ползване, представляват обособени части от недвижими имоти, машини, апаратура и оборудване и транспортни средства, възникнали по договори за оперативен лизинг при наемател.

Движението на активите с право на ползване е както следва:

	Сгради (помещения)		*Машини и оборудване*		*Транспортни средства*		*Общо*	
	2021	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**
Отчетна стойност **Салдо в началото на отчетния период**	**594**	**594**	**39 516**	**37 667**	**513**	**321**	**40 623**	**38 582**
Придобити			**2 445**	1 849		192	**2 445**	2 041
Отписани	**594**		**36 444**		**321**		**37 359**	

Приложения към Годишния финансов отчет

Салдо към края на отчетния период	**0**	594	**5 517**	39 516	**192**	513	**5 709**	40 623
Натрупана амортизация								
Салдо в началото на отчетния период	**396**	**198**	**25 192**	**12 391**	**273**	**107**	**25 861**	**12 696**
Начислена амортизация за годината	**198**	198	**13 779**	12 801	**171**	166	**14 148**	13 165
Отписана амортизация	**594**		**36 444**		**321**		**37 359**	
Преоценка								
Салдо към края на отчетния период	**0**	396	**2 527**	25 192	**123**	273	**2 650**	25 861
Балансова стойност в началото на отчетния период	**198**	396	**14 324**	25 276	**214**	214	**14 736**	25 886
Балансова стойност към края на отчетния период	**0**	198	**2 990**	14 324	**69**	240	**3 059**	14 762

Общият размер на отчетени разходи за наеми по оперативен лизинг в Отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход, е в размер на 14 356 хил лв.

19. АКТИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Активите по отсрочени данъци са формирани както следва:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Начислени провизии за неизползван отпуск	299	244
Обезценка на вземания	25	0
Обезценка на материали	306	316
Обезценка на готова продукция	401	408
Обезценка на незавършено производство	365	435
Обезценка на инвестиционни имоти	81	81
Доходи при напускане	367	304
Обезценка на стоки	39	40
Обезценка на разходи за придобиване на активи	120	302
Амортизации на ДА по ЕФ	1	2
Възнаграждения на ФЛ	613	911
Активи по оперативен лизинг	3	27
	2 620	**3 070**

Приложения към Годишния финансов отчет

Към 31 декември 2021г., респ. към 31 декември 2020г. дружеството признава активи по отсрочени данъци, възникнали в резултат от начислени данъчни ефекти върху намаляеми временни разлики. Данъчните ефекти от признатите активи по отсрочени данъци са отразени и в Отчета за всеобхватния доход.

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще или в следващ период и възможностите на дружеството да генерира данъчна печалба.

20. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси представляват:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Материали	122 905	124 656
Готова продукция	272 732	248 658
Стоки за препродажба	8 661	11 658
Незавършено производство	212 139	222 870
	616 437	**607 842**

Извършена е инвентаризация на всички материални запаси, резултатите от която са отразени в настоящия годишен финансов отчет. Ежегодно към датата на Годишния финансов отчет, се извършва анализ на обездвижените материални запаси - с оглед необходимостта от извършването на обезценка. Извършен е преглед за обезценка, изхождайки от критериите: година на придобиване, нетна реализируема стойност, възможност за реализация като не е констатирана необходимост от обезценка за 2021 г .

21. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ

Търговските и други вземания са както следва:

	Приложение	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Вземания от търговски клиенти	21.1	104 671	10 695
Авансови плащания към доставчици	21.2	12 950	3 932
Други	21.3	4 406	2 473
Общо		**122 027**	**17 100**

Приложения към Годишния финансов отчет

21.1. ВЗЕМАНИЯ ОТ ТЪРГОВСКИ КЛИЕНТИ

Вземанията от търговски клиенти са както следва:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Вземания от клиенти в лева	3 555	8 276
Вземания от клиенти в чужестранна валута	101 116	2 419
Търговски вземания, нетно	**104 671**	**10 695**

През 2021 г. няма класифицирани вземания като рискови.

21.2. АВАНСОВИ ПЛАЩАНИЯ КЪМ ДОСТАВЧИЦИ

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Авансови плащания към доставчици в лева	7 007	3 177
Авансови плащания към доставчици в чужестранна валута	5 943	755
Авансови плащания, нетно	**12 950**	**3 932**

През 2021 г. няма плащания класифицирани като рискови (2020 г. – няма класифицирани рискови плащания).

21.3. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ

Другите вземания са както следва:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Предплатени разходи	270	277
Съдебни и присъдени	17	120
Подотчетни лица	27	48
Други вземания	4 092	2 028
Други вземания	**4 406**	**2 473**

В "Предплатените разходи" към 31.12.2021 г. са включени авансово платени суми за абонаменти в размер на 18 хил. лева и за застраховки - 252 хил.лева, които съгласно политиката на дружеството участват във формирането на бъдещите икономически изгоди, чрез прилагане на принципа на съпоставимостта (касаят изгоди, възникващи в следващия отчетен период).

Другите вземания към 31.12.2021 г. представляват: вземане от „ Дунарит" АД по договор от 30.10.2014 г. в размер на 848 хил.лв. намалено с обезценка в размер на 250 хил.лв.; разчети по гаранции – 21 хил.лв.; разчети с Идънред България в размер на 3 364 хил.лв. и други вземания с текущ характер за платени недоставени материали и стоки в размер на 109 хил. лв.

21.4. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

21.4.1. От посочените в точка 21.1 вземания от клиенти към 31.12.2021г. няма вземания от свързани лица(31.12.2020 г.– няма вземания)

21.4.2. От посочените в точка 21.2 авансови плащания към доставчици към 31.12.2021г. няма вземания със свързани лица (31.12.2020г. – няма вземания)

21.4.3. От посочените в точка 21.3 други вземания към 31.12.2021г. – със свързани лица няма вземания (31.12.2020г. – няма вземания.)

21.4.4. От посочените в точка 17 дългосрочни вземания към 31.12.2021 г. – вземанията от свързани лица са 400 хил лв.(31.12.2020 г.– 400 хил.лв.)

22. ДАНЪЦИ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Към 31.12.2021г. дружеството има данъци за възстановяване в размер **7 043 хил.лв.** (2020г.-6 657 хил лв), в това число:

в това число:

- ДДС за възстановяване / месец декември 2021г./ – 4 056 хил.лв.
- Акциз за възстановяване – 2 987 хил.лв.

23. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Дружеството прилага стандартизирания подход за изчисление на очакваните кредитни загуби на паричните средства в банки, като за определяне на загубата от неизпълнение в параметрите на модела се използва кредитният рейтинг на финансовите институции, в които Дружеството е депозирало паричните си средства. Тези кредитни рейтинги са присъдени основно от следните институции: Банка ДСК – ВВВ, перспектива – положителна, Инвестбанк – В, перспектива – стабилна, Юробанк България – ВВВ, перспектива – стабилна, ББР – ВВВ, перспектива – положителна, БАКБ – ВВ, перспектива – стабилна, Интернешънъл Асет Банк – В+, перспектива – стабилна. Към датата на обтчета не са констатирани индикации за обезценка.

Паричните средства включват:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Парични средства в лева	24 502	9 955
Парични средства в чуждестранна валута	75 037	125 422
Блокирани парични средства по издадени банкови гаранции	9 937	11 737
	109 476	**147 114**

Паричните средства в чуждестранна валута са преоценени по заключителния курс на БНБ към 31.12.2021г. (31.12.2020 г.), в съответствие с изискванията на МСС 21.

Приложения към Годишния финансов отчет

24. РЕГИСТРИРАН КАПИТАЛ

Дружеството е регистрирано със записан основен капитал в размер на 2 225 хил. лв., състоящ се от 2 225 224 броя обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност 1 лев всяка. Акционерната структура на дружеството към 31 декември 2021г. и 31 декември 2020г. е както следва:

	31.12.2021		31.12.2020	
Акционер	Брой акции	Акции %	Брой акции	Акции %
„Арсенал-2000"АД	2 220 746	99.80	2 220 456	99.79
Физически лица – 120 на брой (2020 г. – 125)	4 478	0.20	4 768	0.21
Общо	**2 225 224**	**100**	**2 225 224**	**100**

Притежателите на обикновени акции имат право на дивидент и да гласуват с един глас за всяка акция, която притежават на Общите събрания на дружеството. Всички акции са равнопоставени по отношение на остатъчните активи.

25. РЕЗЕРВИ И ДОПЪЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ

Резервите са както следва:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Законови резерви по чл.246 от ТЗ	592 999	510 295
Допълнителен капитал	151 888	151 888
	744 887	**662 183**

Законовите резерви и допълнителен капитал, са формирани като отчисления от печалбата, съгласно изискванията на Търговския закон и Устава на дружеството.

26. НАТРУПАНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА

За 2021 г. дружеството отчита печалба в размер на 81 805 хил. лв. За 2020 г. балансовата печалба е в размер на 82 704 хил. лв. Натрупаната печалба към 31.12.2020 г., в размер на 82 704 хил.лв., през 2021г. е отнесена в законови резерви.

27. ПАСИВИ ПО ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ - НЕТЕКУЩИ

Пасивите по оперативен лизинг са признати според задължението, формирано от неплатени лизингови вноски по договори към момента на възникване на пасива. Размерът на поетия ангажимент по договори за оперативен лизинг от 2020 г. и 2021 г. е 40 623 хил лв. В края на 2021 г., остатакът от признати пасиви по оперативен лизинг е 3 091 хил лв. В това число - дължими за разплащане в дългосрочен аспект /над 12 месеца/ са 1 426 хил лв. (1 240 хил лв. за 2020 г.).

Приложения към Годишния финансов отчет

28. ПРОВИЗИИ

Към 31 декември 2021г., респ. 31 декември 2020г. дружеството е формирало провизии за обезщетения при пенсиониране в съответствие с МСС 37, както следва:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Провизия за обезщетения при пенсиониране	3 666	3 039
Провизии за задължения	0	0
Общо провизии	**3 666**	**3 039**

Към 31 декември 2021г. дружеството е направило оценка на сумата на очакваните разходи за персонала при настъпване на пенсионна възраст. Общата сума на задълженията включва плащанията при прекратяване на трудовото правоотношение след придобиване на право на пенсия за възраст и стаж, както и поради болест.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда и Колективния трудов договор (КТД), при прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, дружеството е задължено да му изплати обезщетение в двукратен размер на брутното месечно трудово възнаграждение, ако трудовия му стаж при работодателя е до 10 години или в шест кратен размер на брутното трудово възнаграждение, ако трудовия му стаж при работодателя е над 10 години.

Освен това, при преждевременно пенсиониране поради нетрудоспособност, персоналът има право на обезщетение в размер до две месечни брутни работни заплати.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в Отчета за финансовото състояние, коригирана с размера на непризнатите актюерски печалби и загуби, а респ. изменението в стойността им, вкл. признатите актюерски печалби и загуби – в Отчета за всеобхватния доход. Предвид опита на ръководството и специфичния предмет на дейност, изчисленията са направени от дружеството.

Към 31.12.2021 г., в Отчета за финансово състояние провизиите по задължения за обезщетения при пенсиониране на работници и служители на дружеството са представени като текущи – 1 558 хил. лв. и нетекущи – 2 108 хил. лв. (2020 г. – текущи – 1 231 хил. лв., с нетекущи – 1 808 хил. лв.).

По откритите заведени съдебни дела срещу дружеството, ръководството е преценило, че на настоящия етап не е налице вероятност и няма рискове за негативен изход от тях. От заведените общо 3 бр.дела, като през 2021 г. е заведено едно дело срещу дружеството и не са признати провизии за задължения по съдебни дела в отчета за финансовото състояние към 31 декември 2021г.

29. ПАСИВИ ПО ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ- ТЕКУЩИ

Пасивите по оперативен лизинг, дължими за разплащане в краткосрочен аспект / до 12 месеца/, са в размер на 1 665 хил.лв. (31.12.2020 г. - 13 788 хил лв.) . Сумата съответства на поетите задължения по 13 броя (31.12.2020 г. – 11 броя) договори за оперативен лизинг в частта им до края на 2021г.

Приложения към Годишния финансов отчет

30. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Текущите търговски и други задължения към 31 декември 2021г. и 2020г. се състоят от:

	Приложения	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Задължения към доставчици	30.1	47 558	43 584
Получени аванси от клиенти	30.2	74 321	71 661
Други задължения	30.3	188	177
Общо текущи търговски и други задължения		**122 067**	**115 422**

30.1. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДОСТАВЧИЦИ

Текущите задължения към доставчици към 31 декември 2021 г. и 2020 г. се състоят от:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Задължения към доставчици в лева	38 233	39 623
Задължения към доставчици в чуждестранна валута	9 325	3 961
	47 558	**43 584**

Дружеството урежда задълженията към своите доставчици между 30 и 180 дни от датата на възникване, според клаузите на съответния договор.

Задълженията към доставчици в чуждестранна валута са преоценени по заключителния курс на БНБ към 31.12.2021г. (31.12.2020 г.), в съответствие с изискванията на МСС 21.

30.2. ПОЛУЧЕНИ АВАНСИ ОТ КЛИЕНТИ

Към 31 декември 2021 г. получените аванси от клиенти са в размер на 74 321 хил. лв., в т.ч. 38 940 хил.лв. от клиенти в чуждестранна валута. Получените аванси в чуждестранна валута се отчитат по историческа стойност, съгласно МСС 21. Авансите са обвързани с поръчки за производство и продажба на продукция за съответните клиенти.

30.3. ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Съгласно споразумения със съответните доставчици, са предоставени на отговорно пазене комплектации за изделия на дружеството. Комплектациите се фактурират и заплащат след реализация на изделията, за които са предназначени.

Приложения към Годишния финансов отчет

31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Задълженията към персонала и социалното осигуряване към 31 декември 2021г. и 2020г. се състоят от:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Задължения за неизплатени отпуски	2 993	2 436
Задължения към персонала за възнаграждения	10 194	11 851
Задължения към социалното осигуряване	2 131	2 339
Задължения за здравно осигуряване	659	717
Текуща част от провизията по т.28 (доходи при напускане)	1 558	1 231
	17 535	**18 574**

32. ДАНЪЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Към 31 декември 2021г. дружеството отчита следните данъчни задължения :

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Данък върху доходите на физически лица	1 254	2 350
Данък върху разходите	319	309
Корпоративен данък	444	
	2 017	**2 659**

Задълженията за данък върху доходите на физически лица към 31 декември 2021г., се отнасят за възнаграждения на персонала за месец декември 2021г., респ. за месец декември 2020г.

33. ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Другите задължения са както следва:

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Задължения по застрахователни полици	118	134
Удръжки от работни заплати и други текущи начисления	727	710
	845	**844**

Удръжките по работни заплати са преведени на съответните получатели през месец 01.2022 год.

34. ПРИХОДИ ЗА БЪДЕЩИ ПЕРИОДИ

Приходите за бъдещи периоди през 2021г. са в размер на 15 хил.лв.

По оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ е отразен отсрочен приход с размера на финансирането по договор – 15 хил.лв. (20 хил лв. за 2020 г.).

Приложения към Годишния финансов отчет

35. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

През 2021 и 2020 година дружеството е имало взаимоотношения и е извършило различни сделки със свързани лица, като продажби на продукция, покупка и продажба на материали и дълготрайни активи, предоставяне на услуги. Свързаните лица включват:

№	Наименование	Адрес на дружеството
1.	Арсенал-2000 АД	гр. Казанлък ул. Розова долина № 100
2.	Балканроз Трейдинг ЕООД	гр. Казанлък ул. Стара река № 2
3.	Арсенал Трейдинг ЕООД	гр. София р-н Слатина ж.к. Редута ул. Погледец № 3
4.	Балкански ловец ЕООД	гр. София р-н Слатина ж.к. Редута ул. Погледец № 3
5.	Медицински център Арсенал ЕООД	гр. Казанлък ул. Розова долина № 100

Сделките между свързаните лица са сключени при условия, които не се различават от тези между несвързаните лица.

	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Търговски и други вземания от свързани лица	400	400
Търговски задължения към свързани лица	33 288	36 481

36. ПОЛИТИКА И ПРОЦЕДУРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАПИТАЛА

Целите на ръководството на дружеството във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на дружеството да продължи дейността си като действащо предприятие, така че да може да предоставя възвръщаемост на капитала на акционерите;
- да осигури добра рентабилност на акционерите, като определя адекватно цената на продуктите и услугите си, както и инвестиционните си проекти в съответствие с нивото на различните видове риск.

Дружеството управлява структурата на капитала и извършва необходимите корекции в нея, в съответствие с промените в икономическата обстановка и характеристиките на риска на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура, дружеството се придържа към общоприетите за отрасъла норми на съотношение нетен дълг към капитал. Нетният дълг се изчислява като общ дълг минус парите и паричните еквиваленти.

През 2021 година стратегията на дружеството е да поддържа съотношението дълг към капитал на такова ниво, което да гарантира достъп до финансиране на разумна цена.

Съотношението нетен дълг към капитал съответно към 31 декември 2021г. и 2020г. е както следва:

Приложения към Годишния финансов отчет

	Към 31.12.2021г.	Към 31.12.2020г.
Общ дълг	147 663	154 335
Пари и парични еквиваленти	(109 476)	(147 114)
Нетен дълг	38 187	7 221
Общо собствен капитал	828 917	747 112
Общо собствен капитал и нетен дълг	867 104	754 333
Нетен дълг към капитал	**0,05**	**0,01**

37. ЦЕЛИ И ПОЛИТИКА НА РЪКОВОДСТВОТО ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Най-значимите финансови рискове, на които е изложено дружеството, са изброени по-долу.

37.1. Валутен риск

По-голямата част от сделките на дружеството се осъществяват в български лева и евро, чийто курс е фиксиран към курса на лева. Чуждестранните транзакции, деноминирани в щатски долари, излагат дружеството на валутен риск, но те са сведени до минимум през 2021г.За да сведе до минимум риска от промяна на валутния курс, дружеството премина от доларови в еврови цени към основните си контрагенти.

37.2. Лихвен риск

Политиката на дружеството е насочена към минимизиране на лихвения риск. Към 31 декември 2021 година дружеството няма банкови заеми (текущи и нетекущи) , (за 2020г. – няма банкови заеми).

37.3. Ценови риск

С цел управление на ценовия риск, дружеството заявява доставката на необходимите материали предварително и по тримесечия, договаря цените на тези услуги, за които това е възможно и съответно сключва договори за цялата финансова година.

37.4. Кредитен риск

Излагането на дружеството на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на търговските и кредитни вземания. Същите са представени в баланса в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по рискови вземания.

Дружеството няма значителна концентрация на кредитен риск. Неговата политика е, че отсрочени плащания се предлагат само на клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на кредитните условия. За останалата част от клиентите, продажбите се извършват след получаване на плащането или при условията на акредитивно плащане.

37.5. Ликвиден риск

Дружеството провежда консервативна политика по управление на ликвидността като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и

изходящите парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Потребностите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди – ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози, а в дългосрочен план – за периоди от 180 и 360 дни.

37.6. Справедливи стойности

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти. Политиката на дружеството е да оповестява във финансовите си отчети справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, най-вече за които съществуват котировки на пазарни цени.

Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не се търгуват на активни пазари се определя чрез оценъчни методи, които се базират на различни оценъчни техники и предположения на ръководството, направени на база пазарните условия към края на отчетния период. Котирани пазарни цени или котировки на дилъри за подобни инструменти се използват за дългосрочни дългове.

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са или краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), или са отразени в Отчета за финансовото състояние по пазарна стойност (предоставени банкови депозити, инвестиции в ценни книжа) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са повече инвестициите в дъщерни и асоциирани (и в други дружества), за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което те са представени по цена на придобиване (себестойност).

Доколкото все още не съществува достатъчно пазарен опит, стабилност и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени. Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства, представените в Отчета за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

37.7. ПАЗАРЕН РИСК

Анализът на приходите от продажби показва концентрация на продажбите и печалбата в ограничени географски сегменти и клиенти.

38. ДРУГИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ

38.1. Национални резерви и военновременни запаси

Дружеството има ангажименти по правителствена програма за Националния резерв и военновременните запаси , като съхранител на материали и стоки .

Приложения към Годишния финансов отчет

38.2. Програми за опазване на околната среда

Резултат от целенасочените действия на ръководството за опазване на околната среда са издадените комплексни разрешителни за експлоатация в съответствие с чл.117 от ЗООС.

Текущите разходи за опазване на околната среда са в размер на 1 659 хил.лева.

38.3. Интегрирана система за управление

В дружеството е внедрена система за управление на качеството сертифицирана за производство на металорежещи машини от LRQA в съответствие с ISO9001 и за производство на оръжия и боеприпаси, сертифицирана от Министерство на отбраната на РБългария в съответствие с публикация на НАТО AQAP 2110 .

39. СЪБИТИЯ СЛЕД ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са настъпили събития след отчетния период по отношение на обектите, представени във финансовия отчет, които да изискват корекции или отделно оповестяване към 31 декември 2021 г., освен оповестените в приложението на отчета.

В периода от 31 декември 2021 г. до датата, на която финансовият отчет е утвърден за издаване от Съвета на директорите не са възникнали сделки или събития от съществено значение и (или) с необичайно естество, които по мнение на дружеството биха оказали значително влияние върху резултата за следващата финансова година.

Към датата на приемане на настоящия отчет, е възникнал военен конфликт между Украйна и Русия и възможността от възникване на санкции към Русия, както и нарушаване на някои доставки, свързани с ЕС, са оценени като некоригиращо събитие, което за целите на годишните финансови отчети за 2021 г.:

- Не води до преизчисляване на приблизителни счетоводни оценки и справедливи стойности: не се налага преразглеждане на допускания и параметри в модели за обезценка и оценка по справедлива стойност, тестове за възстановимост на вземания, кредити, дълготрайни активи, материални запаси, отсрочени данъчни активи и други подобни.
- Не води до промяна в класификация (напр. текущи/нетекущи, държани за продажба/търгуване) на активи и пасиви: всякакви съпътстващи промени в намеренията на ръководството на предприятията и договореностите след 31.12.2021 г. не водят до преразглеждане на класификациите на активи и пасиви към 31.12.2021 г.

Към настоящия момент бъдещите ефекти не може да бъде оценени.

40. ЗАСТРАХОВАНО ИМУЩЕСТВО

Към 31 декември 2021г. и 31 Декември 2020 г. дружеството е направило на своите служители задължителна групова застраховка "Трудова злополука", както и пълно каско на 46 броя МПС за 2021г.

Приложения към Годишния финансов отчет

41. ВЛИЯНИЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19

В края на 2019 г. за първи път се появиха новини от Китай за COVID-19, когато ограничен брой случаи на неизвестен вирус бяха докладвани на Световната здравна организация. През първите няколко месеца на 2020 г. вирусът се разпространи в световен мащаб и отрицателното му въздействие набра скорост като оказа значително влияние върху сектора, в който развива своята дейност дружеството - „ Производство на въоръжение и боеприпаси."

За 2020г дружеството отчита намаление на реализираните приходи по договори с клиенти с 50 062 хил.лв. спрямо 2019 г. поради намалялото търсене в световен мащаб на продуктите в резултат на пандемията и наложените ограничения от правителствата за свободно движение. През 2021 г.настъпва постепенно възстановяване на производствата и пазарите, като реализираните приходи по договори с клиенти са с 56 812 хил лв повече от 2020г. Ръководството на дружеството се е възползвало от финансовата помощ от правителството на Р България във връзка с пандемия COVID-19. Получени са суми по постановление 151/ 03.07.2020 г. по мярка 60/40 за запазване на работните места в размер на 26 002 хил лв. (13 419 хил.лв.- за 2020г.) и за покриване на разходи за възнаграждения и осигуровки на заетите работници и служители в дружеството. Сумите са представени в Отчет за паричния поток в раздел „Парични потоци от оперативна дейност" /Възстановени данъци и помощи/. Ръководството полага усилия за разработване на стратегия за поддържане на продажбите на продукция в обичайните обеми.

Във връзка с продължаващата епидемична обстановка, свързана с COVID-19 (Коронавирус), дружеството е предприело всички мерки за спазване на здравните изисквания на правителството. Събитието е некоригиращо след датата на отчетния период и не са налице други условия и събития освен отразените в настоящия отчет.

Настоящият Годишен финансов отчет на "Арсенал" АД е приет от Съвета на директорите на дружеството с Протокол № 3 / 1.03.2022 година и е подписан от:

"Арсенал" АД:

Съставил: /...../

Изп. директор: /...../